

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

SİİRT BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	11
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	13
7. DENETİM BULGULARI	13
8. EKLER	71

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu	3
Tablo 2: 2024 yılı Bütçe Giderleri ve Ödenek Tablosu	3
Tablo 3: 2024 yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık Seyri Tablosu	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık Seyri Tablosu	6
Tablo 7: Belediyenin Hissedarı Olduğu Şirketler Tablosu	7
Tablo 8: Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli ile Bilanço Arasındaki Farklar Tablosu	21
Tablo 9: Taşınmaz İcmal Cetveli İle Bilanço Arasındaki Farklar Tablosu	28

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
BVSA	Birleşik Veri Aktarım Sistemi
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemi
EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TİS	Toplu İş Sözleşmesi
TL	Türk Lirası
TTK	Türk Ticaret Kanunu
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Kıdem Tazminatı Karşılığı Ayrılmaması
2. Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Kullanılmaması
3. Devlet Su İşlerine Olan Borçların Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabında İzlenmemesi
4. Bazı Gelir Kalemlerine İlişkin Tahakkuk İşlemlerinin Yapılmaması
5. Taşınır İşlemlerine İlişkin Eksikliklerin Bulunması
6. Kamu İdareleri Payları Hesabının Kullanılmaması
7. Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının Kullanılmaması
8. Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında Kayıtlı Olan Tutarlardan Geçici Kabulü Yapılanların İlgili Varlık Hesabına Aktarılmaması
9. Taşınmazlara İlişkin Envanter ve Değer Tespit Çalışmalarının Tamamlanmamış Olması
10. Taşınmaz İcmal Cetveli İle Muhasebe Kayıtlarının Birbirini Tutmaması
11. Maddi Olmayan Duran Varlıkların Haklar Hesabında İzlenmemesi
12. Sayıştay İlamıyla Hüküm Altına Alınan İdare Alacağı'nın Kişilerden Alacaklar Hesabına Kaydedilmemesi ve İlamların İnfaz Edilmemesi
13. Belediyenin Doğalgaz Dağıtım Şirketindeki Ortaklık Hissesi'nin Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması
14. Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

B. Diğer Bulgular

1. Personel Emanetleri Hesabında Bulunan Tutarların İçeriğinin Tespit Edilememesi
2. Şirket Personeli Dahil Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırın Üzerinde Olması

3. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
4. Hizmet Alımı Suretiyle İstihdam Edilen İşçilerin Zabıta Olarak Görevlendirilmesi
5. İhale Komisyonlarının Mevzuatına Uygun Sürede Oluşturulmaması
6. Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması
7. İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp-Kaçak Oranının Yüksek Olması
8. Belediyenin Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliğinin Bulunmaması
9. All Risk Sigorta Primlerinin Ödendiğine ve Sigorta Poliçesinin Yürürlükte Olduğuna Dair Belge Bulunmadan Hakediş Tahakkuku Yapılması
10. Su Abonelik Güvence Bedellerinin Güncellenmemesi
11. Kullanım Süresi Dolan Su Sayaçlarının Yenilenmemesi
12. Coğrafi ve Kent Bilgi Sisteminin Kurulmaması
13. Elektrik Enerjisi Teşvikinden Yararlanmayan Arıtma Tesisinin Bulunması
14. Doğrudan Teminle Yapılan Alımlarda Mevzuata Uyulmaması
15. Belediye İtfaiye Yönetmeliği'ne Göre Bulundurulması Gereken Araçların Belediyede Mevcut Olmaması
16. İcra Dairelerine Yapılan Ödemelerde Borcu Yoktur Sorgulamasının Yapılmaması
17. Ulusal Bayram Gününde Çalışan İş Yerlerinden Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı Alınmaması
18. Belediye Sınırları İçinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşletmelerin Bulunması
19. İdarenin Araç Kiralama İhalesi Kapsamında Yabancı Menşeli Araç Temin Edilmesi
20. Katı Atık Toplama, Süpürme ve Taşıma İşlemleri İçin Akaryakıt Dahil Taşıt Kiralanması
21. Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personelin Belediye Personel Şirketine Hakedişlerinin Sosyal Güvenlik Prim Tutarı Kadar Eksik Ödenmesi

22. İl Sınırları İçinde Katı Atıkların Bertarafı veya Geri Kazanımına Yönelik Olarak Kurulan Yerel Yönetimler Katı Atık Yönetimi Birliğinin Faaliyete Geçmemesi

23. Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Kapsamında İstihdam Edilen Bazı İşçilerin Belediyenin Diğer Şirketinde Çalıştırılması

24. Bütçe Emanetlerinin Ödenmesinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması

25. Taşınmazların Cins Tashihi İşlemlerinin Yapılmamış Olması Nedeniyle Mevcut Kullanım Şekli ve Tapu Kayıtlarının Uyumlu Olmaması

26. Kişilerden Alacakların Mevzuata Uygun Olarak Takip ve Tahsilinin Yapılmaması

27. Minibüs, Servis ve Ticari Plaka Hatlarının Süresiz Olarak Verilmesi

28. İdare Şirketi Siirt Belediyesi Personel AŞ'nin Ödenmiş Sermayesinin Tamamlanmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Siirt Belediyesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde de; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su ve atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'da Belediye organları; Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanı olarak öngörülmüştür. Karar organı olan Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 31 üyeden oluşmaktadır. Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır.

Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok iki belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Siirt Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 6 birim belirlenmiştir. Bunlar; Özel Kalem Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü, Hukuk İşleri Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü ve Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü'dür. Belediyede meclis üyeleri arasından atanan 2 başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 22 hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 47'nci maddesi uyarınca Siirt Belediye Başkanı görevden uzaklaştırılmış yerine aynı Kanunun 45'inci maddesinin ikinci fıkrası ve 46'ncı maddesi uyarınca Siirt Valisi, İçişleri Bakanlığı tarafından 29.01.2025 tarihinde Siirt Belediye Başkan Vekili olarak görevlendirilmiştir. Bu nedenle Belediye Meclisinin görevleri 5393 sayılı Kanun'un 31'inci maddesi gereği, Siirt Belediye Başkan Vekili ile belediye encümeninin memur üyeleri tarafından yürütülmektedir.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	420	181
Sözleşmeli Personel	-	24
Kadrolu İşçi	153	29
Geçici İşçi	-	-
Toplam	573	234
696 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	922

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Bütçe türleri ve kapsamı” başlıklı 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Siirt Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Belediyenin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 yılı Bütçe Giderleri ve Ödenek Tablosu

E-Kod	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
1									

1	Personel Giderleri	0,00	161.400.000,00	97.000.000,00	13.450.000,00	271.850.000,00	216.064.843,53	55.785.156,47	0,00
2	Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri	0,00	23.300.000,00	15.700.000,00	0,00	39.000.000,00	23.107.767,04	15.892.232,96	0,00
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	804.717.000,00	350.000.000,00	74.580.000,00	1.229.297.000,00	942.579.265,48	286.717.734,52	0,00
4	Faiz Giderleri	0,00	33.000.000,00	0,00	0,00	33.000.000,00	20.221.080,94	12.778.919,06	0,00
5	Cari Transferler	0,00	25.450.000,00	0,00	1.750.000,00	27.200.000,00	17.857.693,52	9.342.306,48	0,00
6	Sermaye Giderleri	0,00	230.100.000,00	0,00	8.200.000,00	238.300.000,00	112.375.253,49	125.924.746,51	0,00
7	Sermaye Transferleri	0,00	11.500.000,00	0,00	8.400.000,00	19.900.000,00	11.382.500,00	8.517.500,00	0,00
8	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9	Yedek Ödenek	0,00	128.947.000,00	0,00	-106.380.000,00	22.567.000,00	0,00	22.567.000,00	0,00
Toplam		0,00	1.418.414.000,00	462.700.000,00	0,00	1.881.114.000,00	1.343.588.404,00	537.525.596,00	0,00

Belediyenin 2024 mali yılı başlangıç bütçesi 1.418.414.000,00 TL olup yılı içerisinde 462.700.000,00 TL ek bütçe ile toplam bütçe 1.881.114.000,00 TL'ye ulaşmıştır. Yıl içinde 1.343.588.404,00 TL bütçe gideri yapılmış, 537.525.596,00 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2024 yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	60.970.000,00	30.308.626,00	11.063,00	30.297.563,00	49,69
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	63.770.000,00	77.369.435,00	26.468,00	77.342.967,00	121,28

04- Alınan Bağış ve Yardımlar	130.000.000,00	32.460.202,00	2.278,00	32.457.924,00	25,00
05- Diğer Gelirler	1.121.674.000,00	1.224.779.589,00	0,00	1.224.779.589,00	109,19
06- Sermaye Gelirleri	42.000.000,00	4.982.988,00	0,00	4.982.988,00	11,86
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	1.418.414.000,00	1.369.900.840,00	39.809,00	1.369.861.031,00	96,58

Tabloya göre 2024 yılında net bütçe geliri tahsilatı %96,58 seviyesinde gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %121,28 ve diğer gelirler %109,19 seviyesinde gerçekleşerek tahminlerin üzerinde çıkmış olup, diğer gelirler beklenen tahminlerin altında kalmıştır.

Tablo 4: 2024 yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	161.400.000,00	216.064.843,53	133,87
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	23.300.000,00	23.107.767,04	99,17
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	804.717.000,00	942.579.265,48	117,13
04- Faiz Gideri	33.000.000,00	20.221.080,94	61,28
05-Cari Transferler	25.450.000,00	17.857.693,52	70,17
06- Sermaye Giderleri	230.100.000,00	112.375.253,49	48,84
07- Sermaye Transferleri	11.500.000,00	11.382.500,00	98,98
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	128.947.000,00	0,00	0,00
Toplam	1.418.414.000,00	1.343.588.404,00	94,72

Tabloya göre 2024 yılında bütçe giderleri başlangıç bütçesine göre %94,72 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri %133,87 ve Mal ve hizmet alım giderleri %117,13 olarak

başlangıç bütçesinin üzerinde, diğer gider kalemleri ise bütçe ile tahmin edilen tutarların altında gerçekleşmiştir.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık Seyri Tablosu

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) D=(B-A)/A	2024-2023 Değişim Oranı (%) E=(C-B)/B
Vergi Gelirleri	14.554.592,00	31.304.705,00	30.308.626,00	115,08	-3,18
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	26.065.335,00	45.840.290,00	77.369.435,00	75,87	68,78
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	33.058.101,00	172.228.951,00	32.460.202,00	420,99	-81,15
Diğer Gelirler	371.174.793,00	677.263.245,00	1.224.779.589,00	82,46	80,84
Sermaye Gelirleri	3.106.328,00	10.604.444,00	4.982.988,00	241,38	-53,01
Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	447.959.152,00	937.241.637,00	1.369.900.840,00	109,22	46,16
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	735.122,00	284.746,00	39.809,00	-61,27	-86,02
Net Toplam	447.224.030,00	936.956.891,00	1.369.861.031,00	109,51	46,20

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 432.904.140 TL'lik (%46,20) artış göstermiştir. Bu çerçevede, Teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 31.529.145 TL (%68,78), diğer gelirlerde 547.516.344 TL (%80,84) tutarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Öte yandan vergi gelirleri, alınan bağış ve yardım ile özel gelirler ve sermaye gelirlerinde ise azalma meydana gelmiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık Seyri Tablosu

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	52.965.216,65	124.655.893,87	216.064.843,53	135,35	73,33
SGK Devlet Prim Giderleri	7.400.340,35	13.070.951,13	23.107.767,04	76,63	76,79
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	300.232.703,90	512.024.141,25	942.579.265,48	70,54	84,09
Faiz Giderleri	9.775.182,10	21.222.189,75	20.221.080,94	117,10	-4,72
Cari Transferler	14.014.138,80	18.300.616,40	17.857.693,52	30,59	-2,42
Sermaye Giderleri	126.736.542,20	320.569.572,60	112.375.253,49	152,94	-64,95
Sermaye Transferleri	1.742.716,00	1.152.483,00	11.382.500,00	-33,87	887,65
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	512.866.840,00	1.010.995.848,00	1.343.588.404,00	97,13	32,90

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında giderler bir önceki yıla göre 332.592.556,00 TL'lik (%32,90) artış göstermiştir. Bu çerçevede, personel giderlerinde 91.408.949,56 TL (%73,33), Sosyal güvenlik kurumu devlet prim giderleri 10.036.815,91 TL (76,79), mal ve hizmet alım giderleri 430.555.124,23 TL (%84,09) ve Sermaye transferlerinde 10.230.017,00 TL (%887,65) tutarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 7: Belediyenin Hissedarı Olduğu Şirketler Tablosu

Şirket Adı	Hisse Payı	Taahhüt Edilen Sermaye Tutarı (TL)	Ödenmiş Sermaye Tutarı (TL)
Siirt Belediyesi Turizm Gayrimenkul Enerji Üretimi Sanayi ve Ticaret AŞ	%100	7.000.000,00	7.000.000,00
Siirt Belediyesi Personel AŞ	%100	100.000,00	26.375,00

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Siirt Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve Hesap Planının Genel Yapısı" başlıklı 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap

planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali Tabloların Hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan Cetveli ve Düzenlenecek Mali Tablolar ile Diğer Mali Tablolar" başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek Defter, Mali Tablo, Belge ve Bilgilerin Çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer Belgelerin Verilme Yeri, Süresi ve Usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu

idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmışından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

INTOSAI (Uluslararası Sayıştaylar Birliği) “Kamu Sektörü için İç Kontrol Standartları Rehberi”ne göre iç kontrol; kurumun üstlenmiş olduğu misyon doğrultusunda, kamu kaynaklarının kaybolma, çalınma, yanlış kullanım vb. zarar görme risklerine karşı korunması, kurum faaliyetlerinin etik kurallar, etkinlik, ekonomiklik ve etkililik ilkeleri çerçevesinde, hesap verebilir şekilde yürütülmesi ve ilgili kanun ve düzenlemelere uyularak kurum amaçlarının gerçekleştirilmesi konusunda makul bir güvence sağlayan, riskleri karşılamak amacıyla tasarlanan ve kurum yönetimi ve çalışanları tarafından etkilenen bütüncül bir süreçtir.

İç kontrolün; kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme olmak üzere birbirleriyle bağlantılı beş ana unsuru vardır. Siirt Belediyesi iç kontrol sistemine ilişkin eleştirilerimiz de bu kapsamda ele alınacaktır.

Kontrol Ortamı

Bir kuruluşun organizasyon yapısı; yetki ve sorumlulukların dağıtımı, yetkilendirme ve hesap verebilirlik ile uygun raporlama kanallarının bulunması unsurlarını içermelidir. Organizasyon yapısı, kurumun en önemli yetki ve sorumluluk alanlarını tanımlar. Yetkilendirme ve hesap verebilirlik organizasyonda yetki ve sorumlulukların nasıl dağıtıldığıyla ilgilidir.

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev ve yetki dağılımı yönetmeliklerle düzenlenmiştir. Görev, yetki ve sorumlulukların açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.

İdare stratejik plan hazırlamıştır.

Belediyenin mali yıl bütçesi, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile stratejik plan ve performans programına uygun olarak hazırlanmaktadır.

Mali Hizmetler biriminde mali hizmetler uzmanı bulunmamaktadır. Belediyede muhasebe yetkilisi görevi muhasebe yetkilisi tarafından yerine getirilmektedir ve muhasebe yetkilisi sertifikası bulunmaktadır.

Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi personele okutulup imzalatılmıştır.

Risk Değerlendirmesi

Risk değerlendirmesi, kurum amaçlarına ulaşılmasına yönelik risklerin belirlenmesi, analiz edilmesi ve alınacak tedbirlerin tespit edilmesi sürecidir. Kurumun tamamını kapsaması gereken bir faaliyettir. Bir bütünlük içinde yapılmaz ise beklenmedik risklerle karşılaşılabilir.

Riskli alanların öncelikle ele alınması gereği, İç Kontrol ve n Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslarda belirtilen iç kontrol ilkelerinden biridir.

İdare kurumsal risklerini belirlememiştir.

Kontrol Faaliyetleri

İç Kontrol ve n Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 10'uncu maddesinde, ön malî kontrol görevinin, idarelerin yönetim sorumluluğu çerçevesinde, harcama birimleri ve malî hizmetler birimi tarafından yerine getirileceği düzenlenmiştir.

Siirt Belediyesinde n mali kontrol yapılmakta ancak yazılı hale getirilmemiştir.

İş akış şemaları çıkarılmamıştır.

Bilgi ve İletişim

Bilginin güvenilirliği ve kullanılabilirliği için, işlemlerin ve olayların zamanında kayda geçirilmesi ve uygun bir şekilde sınıflandırılması gerekir.

Yönetimin doğru ve yerinde karar alabilmesi, karar alma sürecinde kullanılan bilginin kalitesiyle doğru orantılıdır. Bilginin kaliteli olması da uygun (ihtiyaçlara cevap vermesi), zamanında (gerektiğinde mevcut olması), doğru, güncel (bilginin son hali olması) ve erişebilir (kolayca elde edilebilmesi) olmasına bağlıdır.

Bilgi ve iletişim, iç kontrol amaçlarının gerçekleştirilmesi için büyük önem arz eder. Örneğin, iç kontrol amaçlarından birisi kamuoyuna hesap verme yükümlülüğünün yerine getirilmesidir. Bu da güvenilir ve kullanılabilir finansal ya da operasyonel bilgilerin üretilmesi ve zamanında şeffaf bir şekilde raporlamayla kamuoyuna açıklanmasına bağlıdır.

Siirt Belediyesinde yönetim, işe uygun yazılımlar ile ihtiyaç duyduğu gerekli bilgilere ve raporlara ulaşabilmektedir.

İzleme

İzleme, kontrollerin istenildiği gibi işletildiği ve koşullardaki değişmelere paralel olarak gerekli uyarlamaların yapıldığı konusunda güvence sağlamak amacıyla yapılır. Aynı zamanda izleme aracılığıyla kurum misyonunun ve i kontrolün tanımında yer alan genel amaçların gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği değerlendirilir.

İzleme, sürekli izleme faaliyetleri ve bağımsız izleme faaliyetlerinden oluşur. Sürekli izleme faaliyetleri, kurum faaliyetlerinin normal seyrinde meydana gelir. Faaliyetlerin bünyesine adapte edilmiş olup, süreklilik arz eder ve faaliyetle eşzamanlı olarak gerçekleşir. Bunun sonucu olarak bağımsız izleme faaliyetlerinden daha etkindir.

Belediyede iç denetim birimi oluşturulmamıştır. Belediyede iç denetim birimi olmadığından iç denetçi de bulunmamaktadır. Dolayısıyla iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışmaları planlanamamış ve yürütülememiştir. Bu durum, etkin bir iç denetim mekanizmasının kurulmasına engel teşkil etmekte ve kurumu risklere açık hale getirmektedir.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde, iç kontrol sisteminin kurulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışma yapma görevi idarelerin mali hizmetler birimine verilmiştir. Belediyede bu görevi Mali Hizmetler Müdürlüğü yerine getirmektedir. Ancak iç denetim birimi oluşturulmadığından iç kontrol sisteminin yılda en az bir kez değerlendirilmesi gerektiği halde Belediye tarafından herhangi bir değerlendirme yapılmadığı, dolayısıyla değerlendirme formu ve rapor düzenlenmediği görülmüştür.

Belediyede İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu bulunmamaktadır.

Belediyede iç kontrol ve kurumsal risk yönetimine dair çalışma bulunmamaktadır. Üst yönetim ve personel tarafından benimsenmesi için hedeflerin belirlenmesi, mevcut durum analizi, hedef yapının tespiti, analiz ve planlama, görev ve sorumluluklar, temel dokümanlar, yöntem, eğitim ve iyileştirme faaliyetleri gibi aşamaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Siirt Belediyesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kıdem Tazminatı Karşılığı Ayrılmaması

Belediye bünyesindeki sürekli işçiler ile belediye şirketinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında istihdam edilen işçiler için kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "372 Kıdem tazminatı karşılığı hesabı" başlıklı 281'inci maddesinde bu hesabın belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı, "472 Kıdem tazminatı karşılığı hesabı" başlıklı 330'uncu maddesinde ise yine bu hesabın belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Kamu İhale Kanunu'na Göre İhale Edilen Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımları Kapsamında İstihdam Edilen İşçilerin Kıdem Tazminatlarının Ödenmesi Hakkında Yönetmeliğin "Ödeme Usulü" başlıklı 8'inci maddesinde ise; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında alt işveren tarafından çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatlarının ilgili kamu kurum veya kuruluşunca mülga 1475 sayılı Kanun'un yürürlükte olan 14'üncü maddesi kapsamında ödeneceği ifade edilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte ele alındığında, belediyelerin kendi şirketlerinden 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında yaptıkları personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında çalıştırdıkları işçilerin kıdem tazminatlarını ödemeleri ve bu tazminatlar için karşılık ayırmaları gerekmektedir.

Yapılan incelemede, belediyede çalışan sürekli işçiler ile belediye şirketinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında istihdam edilen işçilerin kıdem tazminatları için herhangi bir karşılık ayrılmadığı, ödenen tazminat tutarlarının 630 Giderler hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, belediyede ve belediye şirketleri aracılığıyla istihdam edilen tüm işçiler için öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne uygun şekilde 372 ve 472 hesaplarına kaydedileceği ve ödenmesi

gereken kıdem tazminatlarının bu hesaplardan mahsup edilerek yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, ihtiyatlılık kavramının mali tablolarda somut görünümüne kavuşturulması, mali tabloların tam ve doğru veri sunması bakımından kıdem tazminatları için karşılık ayrılması gerekmektedir.

BULGU 2: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Kullanılmaması

İdare tarafından yapılan bazı işlerde 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabının kullanılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 204'üncü maddesinde; bu hesabın, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar izlenmesi için kullanılacağı,

"Hesabın İşleyişi" başlıklı 205'inci maddesinin (b) bendinde ise;

Tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarların bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedileceği,

hükümleri yer almaktadır.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere yeni bir yatırıma başlandıktan sonra, ilk hakedişten başlamak üzere söz konusu yatırıma ait tüm hakediş tutarlarının, 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabına borç kaydedilmesi; ilgili yatırım tamamlanıp geçici kabulünün yapılması ile birlikte bu hesaba alacak kaydı yapılmak suretiyle ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, bazı işlerde yapılan 5.861.436,73 TL tutarındaki harcamanın 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabı yerine ilgili duran varlığın değerine eklendiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, geçici ve kesin kabul işlemlerini gerçekleştiren birimlerden gerekli bilgilerin talep edilerek muhasebe kayıtlarının bu verilere göre düzenleneceği ayrıca yatırım tamamlandığında geçici ve kesin kabul ile birlikte ilgili varlıkların aktifleştirilerek duran varlık hesaplarında takibi yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, yeni bir yatırıma başlandıktan sonra, ilk hakedişten başlamak üzere söz konusu yatırıma ait tüm hakediş tutarlarının, 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabına borç kaydedilmesi; ilgili yatırım tamamlanıp geçici kabulünün yapılması ile birlikte bu hesaba alacak kaydı yapılmak suretiyle ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılması gerekmektedir.

BULGU 3: Devlet Su İşlerine Olan Borçların Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabında İzlenmemesi

İdarenin Devlet Su İşlerine olan borç tutarlarının Kamu idarelerine mali borçlar hesabı yerine Bütçe emanetleri hesabında izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 303 Kamu idarelerine mali borçlar hesabının niteliğini düzenleyen 234'üncü maddesinde; bu hesabın diğer kamu idarelerine olan kısa vadeli mali borçlar ile uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki kamu idarelerine mali borçlar hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi için kullanılacağı,

403 Kamu idarelerine borçlar hesabının niteliğini düzenleyen 303'üncü maddesinde; bu hesabın diğer kamu idarelerine olan ve vadesi bir yılı aşan mali borçların izlenmesi için kullanılacağı,

Aynı Yönetmeliğin 320 Bütçe emanetleri hesabını düzenleyen 248'inci maddesinde; bu hesabın mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesi için kullanılacağı,

hükümleri yer almaktadır.

Anılan mevzuat hükümlerine göre 320 Bütçe emanetleri hesabı, mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde nakit yetersizliği veya diğer sebeplere ödenemeyen tutarların izlenmesi için, 303/403 Kamu idarelerine borçlar hesabının ise diğer kamu idarelerine olan borçların izlenmesi için kullanılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Devlet Su İşlerine olan 27.310.462,41 TL tutarındaki borcun vade durumuna göre 303/403 Kamu idarelerine borçlar hesabında izlenmesi gerekirken, bu tutarın 320 Bütçe emanetleri hesabında izlendiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, hatalı olarak 320 Bütçe emanetleri hesabına kaydedilen Devlet Su İşlerine olan borçların vadesine göre muhasebe işlem fişi ile düzeltilerek, cari yıl içinde

ödenecek borçların 303 Kamu idarelerine borçlar hesabına vadesi bir yılı aşan borçların ise 403 Kamu idarelerine borçlar hesabına aktarılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, bahsedilen borcun vadesi bir yıl üzerinde olan tutarların 403 Kamu idarelerine borçlar, vadesi bir yılın altında olan tutarların ise 303 Kamu idarelerine borçlar hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Bazı Gelir Kalemlerine İlişkin Tahakkuk İşlemlerinin Yapılmaması

İdare tarafından bazı gelir kalemlerine ilişkin tahakkuk işleminin yapılmadığı ve söz konusu gelirlerin muhasebe kayıtlarına alınma sürecinin tahsilat aşamasında gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde, tahakkuk esası; bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilmesi olarak tanımlanmıştır. Aynı Yönetmeliğin “Faaliyet sonuçları tablosu ilkeleri” başlıklı 6’ncı maddesinde; kamu idarelerinin faaliyetlerine ilişkin gelir ve gider işlemlerinin, tahakkuk esasına dayalı olarak gelir ve gider hesaplarında izleneceği ve gelir-gider hesaplarının, bütçe ile ilgili olsun veya olmasın, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri gereği tahakkuk eden her türlü gelir ve giderin kaydına mahsus olduğu hüküm altına alınmıştır. Yine mezkûr Yönetmeliğin “Kayıt zamanı, kamu gelir ve giderleri ile bütçe gelir ve giderlerinin yılı” başlıklı 16’ncı maddesinde; kamu gelir ve giderlerinin tahakkuk ettirildikleri malî yılın hesaplarında gösterileceği açıkça belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin “Amaç” başlıklı 1’inci maddesinde Yönetmelik’in amacının belediyelerin gelir ve gider bütçelerinin hazırlanması, kesin hesabın çıkarılması, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin usul, esas, ilke ve standartların belirlenmesi olduğu belirtilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik’in “Faaliyet hesapları” başlıklı 365’inci maddesinde, faaliyet hesaplarının kurumun faaliyet dönemine ilişkin olarak tahakkuk eden her türlü gelir ve

giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya uygun olarak izlenmesi ve faaliyet sonuçlarının üretilmesi için kullanılacağı; 600 Gelirler hesabının işleyişinin anlatıldığı 369’uncu maddesinin birinci fıkrasında ise tahakkuk bölümünden verilen tahakkuk bordrolarının toplamından gelir yazılması gereken tutarların bu hesaba alacak, 120 Gelirlerden alacaklar hesabına borç kaydedilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, tahakkuku tahsiline bağlı olmayan tüm gelir kalemleri için öncelikle gelir tahakkuku işleminin yapılması ve 120 Gelirlerden alacaklar hesabının borç, 600 Gelirler hesabının alacak çalıştırılması gerekmektedir. Bu aşamadan sonra, ilgililerin yaptığı ödemeler üzerine tahsili gerçekleşen tutarların 120 Gelirlerden alacaklar hesabından düşülmesi, tahsilatı gerçekleşmeyen tutarların ise bu hesapta takibinin sağlanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, bazı gelir kalemlerinin, tahakkuk işlemi yapılmaksızın, tahsilat aşamasında muhasebeleştirildiği görülmüştür. Bu durum, cari yılda muhasebeleştirilmesi ve gelir kaydedilmesi gerekirken ilgililerce ödeme gerçekleştirilmediği için kayıtlara alınmamış gelirlerin olabilme ihtimalini ortaya çıkarmaktadır.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusuna iştirak edildiği ve gelir kalemlerine ilişkin tahakkuk işlemlerinin zamanında ve düzenli şekilde yapılacağı ilgili gelir hesaplarının 120 ve 600 kodlu hesaplar çerçevesinde kayıt altına alınacağı ve muhasebeleştirme sürecinin mevzuata uygun şekilde yürütüleceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; gelirlerin önce tahakkuk ettirilmesi daha sonra bu tutarların tahsilatının mali hizmetler birimi tarafından yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Taşınır İşlemlerine İlişkin Eksikliklerin Bulunması

Belediyeye ait taşınırılar için yapılan işlemlerde Taşınır Mal Yönetmeliği ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’ne aykırı uygulamaların bulunduğu görülmüştür.

a) Taşınır Konsolide Yetkilisinin Belirlenmemesi

İdare tarafından taşınır konsolide yetkilisinin belirlenmediği görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliğinin; “Sorumluluk” başlıklı 5’inci maddesinde; harcama yetkililerinin taşınırılarının etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden,

kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumlu olduğu ve harcama yetkililerinin taşınır kayıtlarının Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutulması ve taşınır mal yönetim hesabının hazırlanması sorumluluğunu taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getireceği,

“Taşınır konsolide görevlileri” başlıklı 7’nci maddesinde; kamu idaresinin taşınır hesaplarını birleştirmek ve üst yönetici adına İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli ile İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelini hazırlamak üzere merkezde mali hizmetler birimi yöneticisine bağlı konsolide görevlisinin belirleneceği,

hükümleri yer almaktadır.

Yapılan incelemede İdare tarafından taşınır konsolide yetkilisinin belirlenmediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, taşınır konsolide görevini yürütecek yetkililerin belirlenmesi, üst yönetici adına taşınır hesaplarının birleştirilmesi ve Taşınır Mal Yönetmeliği’ne uygun şekilde takibin yapılabilmesi amacıyla gerekli sürecin başlatıldığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından taşınır konsolide yetkilisinin belirlenmesi gerekmektedir.

b) Taşınır Sayımlarının Yapılmaması

İdare tarafından taşınır sayımlarının yapılmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliğinin “Sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler” başlıklı 32’nci maddesinde; kamu idarelerine ait taşınırların, yıl sonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımlarının yapılacağı, kayıtların sayım sonuçlarıyla uygunluğu sağlandıktan sonra sayım kurulu tarafından Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli düzenleneceği ve cetvelin sayım kurulu ile taşınır kayıt yetkilisi tarafından imzalanacağı, bu cetvel ve ekinin sayım tutanağı ile sayım sonuçlarına göre düzenlenen giriş ve çıkış belgeleri, taşınır kayıt yetkilisinin yılsonu hesabını oluşturacağı ifadeleri yer almaktadır.

Anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde yılsonu sayımına ilişkin sayım tutanağı, taşınır sayım ve döküm cetveli ile yılsonu itibarıyla en son düzenlenen Taşınır Varlık Fişinin sıra numarasını gösterir tutanağın, taşınır mal yönetim hesabının eki cetvellerinden olduğu görülmektedir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından taşınır sayımlarının yapılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, yıl sonlarında veya harcama yetkilisinin gerekli gördüğü zamanlarda taşınır sayımlarının yapılarak düzenlenecek sayım tutanaklarının Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli ile ilişkilendirilerek taşınır mal yönetim hesabı cetvellerine işlenmesi için tüm harcama birimleri ve harcama yetkililerine bildirim yapıldığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdareye ait taşınırların, yıl sonlarında veya harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımlarının yapılması gerekmektedir.

c) Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli ile Bilançonun Uyumlu Olmaması

Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelinde yer alan tutarlar ile aynı hesapların bilançodaki tutarlarının uyumlu olmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirilmesi" başlıklı 30'uncu maddesinde; taşınır kayıt yetkilileri tarafından, kamu idarelerinin muhasebe kayıtlarında ilgili stok ve maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırlardan, satın alma suretiyle edinilenlerin giriş işlemleri ile değer artırıcı harcamalar için düzenlenen Varlık İşlem Fişlerinin bir nüshasının ödeme emri belgesi ekinde, muhasebe birimine gönderileceği, diğer şekillerde edinilen taşınırların girişleri ve maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırların çıkışları için düzenlenen Varlık İşlem Fişlerinin birer nüshasının, düzenleme tarihini takip eden en geç on gün içinde ve her durumda malî yıl sona ermeden önce muhasebe birimine gönderilmesinin zorunlu olduğu, muhasebe yetkililerinin, taşınır giriş ve çıkış işlemlerine ilişkin olarak kendilerine gönderilen Varlık İşlem Fişlerinde gösterilen tutarları II'nci düzey detay kodu itibarıyla ilgili hesaplara kaydedeceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Muhasebe yetkililerinin taşınır hesabına ilişkin görev ve sorumlulukları" başlıklı 8'inci maddesinde; muhasebe yetkililerinin, harcama birimlerinde hazırlanan Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvelinde gösterilen tutarların muhasebe kayıtlarıyla uygunluğunu kontrol ederek onayladıktan sonra, harcama yetkilisine göndermekle görevli ve sorumlu oldukları ifade edilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, taşınır kayıt yetkililerince düzenlenecek Varlık İşlem Fişlerinin muhasebe birimine gönderilmesi ve muhasebe birimince de taşınırın cinsine göre ilgili hesaplara kaydedilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Ancak yapılan incelemede, aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere taşınırın, dönem sonu taşınır mal yönetim hesabı icmal cetvelinde yer alan tutarları ile bilançoda yer alan tutarlarının birbiri ile uyumlu olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 8: Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli ile Bilanço Arasındaki Farklar Tablosu

İlgili Hesap	Bilanço (TL)	Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli (TL)	Fark (TL)
150-İlk madde ve malzeme	222.207.418,07	2.850.258,45	219.357.159,62
253-Tesis, makine ve cihazlar	19.784.485,17	16.873.983,80	2.910.501,37
254-Taşıtlar	171.474.990,68	192.200.779,93	- 20.725.789,25
255-Demirbaşlar	9.311.434,19	13.354.897,33	-4.043.463,14

Kamu idaresi cevabında, Taşınır Mal Yönetmeliği ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri dikkate alınarak sehven çıkışı yapılmamış ve hâlihazırda belediye deposunda fiilen bulunan taşınırın tespit edilmesi için ilgili harcama birimlerinden resmi yazı ile taşınır bilgileri talep edilerek ilgili birimlerden gelen veriler doğrultusunda taşınır mal yönetim hesabı ile bilanço denkleğinin sağlıklı şekilde sağlanabilmesi için gerekli muhasebe işlem fişleri düzenleneceği ve kayıt düzeltmeleri yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli ile bilançodaki tutarların denk olması sağlanmalıdır.

d) Tüketime Verilen İlk Madde ve Malzemelerin Çıkış İşlemlerinin Yapılmaması

İdare tarafından tüketime verilen veya herhangi bir nedenle elden çıkarılan ilk madde ve malzemelerin çıkış işlemlerinin yapılmadığı ve 150 İlk madde ve malzemeler hesabının gerçeği yansıtmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 116'ncı maddesi uyarınca satın alınan tüketim malzemelerinin 150 İlk madde ve malzeme hesabına kaydedilmesi; Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 30'uncu maddesi gereğince de tüketilenlerin aylık dönemler itibarıyla üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen dönemin son iş günü mesai bitimine kadar bu hesaptan çıkarılarak, gider hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından tüketime verilen veya herhangi bir nedenle elden

çıkarılan ilk madde ve malzemelerin çıkış işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, tüketime verilen veya çeşitli nedenlerle elden çıkarılan ilk madde ve malzemelerin çıkış işlemlerinin düzenli olarak gerçekleştirilmesi ve kayıt altına alınması için ilgili harcama birimlerine resmi yazı ile bildirim yapıldığı ve İlgili mevzuata uygun tüketime sevk edilen malzeme ve maddelerin düzenli olarak 150 hesap üzerinden düşülmesinin sağlanacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, açıklanan mevzuat çerçevesinde 150 İlk madde ve malzeme hesabında izlenmekte olan tüketim malzemelerinin, tüketime sevk edildikçe ilk madde ve malzeme giderleri hesabının kullanılması suretiyle giderleştirilmesi gerekmektedir.

e) Bazı Taşınırlar İçin Yapılan Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

İdarede bulunan taşınırlara yönelik değer artırıcı nitelikteki harcamaların, ilgili taşının kayıtlı değerine ilave edilmeyip doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin; "25 Maddi duran varlıklar" başlıklı 186'ncı maddesinde; maddi duran varlıklar hesap grubunun, kurumun faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in; "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 187'nci maddesinin "Maddi duran varlıkların hesaplara alınması" başlıklı (a) bendinde, maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edileceği ve amortisman hesaplamasında dikkate alınacağı ifade edilmiş olup maddi duran varlıklar için bunların dışında yapılan her türlü normal bakım ve onarım harcamalarının gider olarak kaydedilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Bununla birlikte 04.11.2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinin dokuzuncu fıkrasında taşınırlar için yapılan ve 52.000,00 TL'yi aşan harcamalar ile taşınmazlar için yapılan ve 114.000,00 TL'yi aşan harcamaların değer artırıcı harcama olarak kabul edilmesi gerekmekte olduğu ifade edilmektedir.

Yapılan incelemede, Belediyenin mülkiyetindeki taşınırlar üzerinde değer artırıcı bir etkisi bulunmasına ve yapılan harcamaların Tebliğ'de belirtilen tutarların üzerinde olmasına

rağmen, 1.058.977,00 TL tutarındaki harcamanın söz konusu taşınırın kayıtlı değerine eklemek yerine doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, İlgili taşınırın değer artırıcı nitelikteki harcamalarının muhasebe kayıtlarına doğru şekilde yansıtılması ve bilanço hesaplarıyla uyumun sağlanması için işlemlerin mevzuata uygun şekilde yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Belediyenin taşınır için yapmış olduğu değer artırıcı harcamaların varlık değerlerine eklenmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Kamu İdareleri Payları Hesabının Kullanılmaması

Belediye tarafından kalkınma ajansı ve mahalli idare birlikleri gibi kamu idarelerine yatırılan kanuni payların muhasebe kaydının mevzuata uygun olmadığı görülmüştür.

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanun'un "Gelirler ve yönetilecek fonlar" başlıklı 19'uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde, belediye tarafından ilgili kalkınma ajansına ödenmek üzere hesaplanan paya ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir.

5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun "Birliğin gelirleri" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde ise, birliğin gelirlerinin birlik üyelerinin, birliğin kuruluş ve faaliyet giderlerine katılma paylarından oluştuğu belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 363 Kamu idareleri payları hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 276'ncı maddesinde, bu hesabın bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilerek hesabın tanımı yapılmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 277'nci maddesinde ise, bütçe geliri olarak tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların bir taraftan 363 Kamu idareleri payları hesabına alacak, 630 Giderler hesabına borç; diğer taraftan 835 Gider yansıtma hesabına alacak, 830 Bütçe giderleri hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir. Ayrıca, 363 no.lu hesapta kayıtlı tutarlardan nakden veya mahsuben ödenen tutarların 363 no.lu hesaba borç, 103 Verilen çekler ve gönderme emirleri hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, İdare tarafından kalkınma ajansı ve mahalli idare birlikleri gibi

kamu idarelerine yatırılan kanuni payların ilgili hesapta takip edilmeden doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususa iştirak edildiği ve kalkınma ajansı ve mahalli idare birliklerine ait ödemelerin ilgili mevzuata uygun şekilde 363 Kamu idareleri payları hesabında izlenmesinin sağlanacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip belediye tarafından özel kanunları gereğince kalkınma ajansına ve mahalli idare birliklerine gönderilecek payların 363 Kamu idareleri payları hesabına kaydedilerek izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının Kullanılmaması

Çeşitli şekillerde kayıtlardan çıkarılmış ve çıkarılacak olan maddi duran varlıkların 294 Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabında, bu maddi duran varlıklar için ayrılmış olan amortismanların ise 299 Birikmiş amortismanlar hesabında izlenmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 197'nci maddesinde 294 Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabının kullanım amacını çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların izlenmesi olduğu belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 201'inci maddesinde ise 299 Birikmiş amortismanlar hesabının kullanım amacı diğer duran varlıklar hesap grubunda yer alan hesaplarda kayıtlı amortisman tabi duran varlıklar için ayrılmış olan amortisman tutarlarının izlemesi şeklinde açıklanmıştır.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılabacağı üzere çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitirdiği için taşınır kayıtlarından çıkarılan maddi duran varlıkların 294 Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabında, bu taşınırlar için daha önce ayrılmış amortisman tutarlarının ise 299 Birikmiş amortismanlar hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede, Belediyenin ambarlarında hurda niteliğinde dayanıklı taşınırlar olmasına rağmen söz konusu muhasebe hesaplarının kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususa iştirak edildiği ve 294 ve 299 hesaplarının kullanımına ilişkin olarak Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda gerekli muhasebe işlem fişleri hazırlanarak düzeltme işlemlerinin

gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, kayıtlardan çıkarılmış ve çıkarılacak olan maddi duran varlıkların 294 Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabında, bu maddi duran varlıklar için ayrılmış olan amortismanların ise 299 Birikmiş amortismanlar hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında Kayıtlı Olan Tutarlardan Geçici Kabulü Yapılanların İlgili Varlık Hesabına Aktarılmaması

258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabında takip edilen yapım işlerinden geçici kabulü yapılanların ilgili duran varlık hesaplarına aktarılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 204'üncü maddesinde; bu hesabın, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar izlenmesi için kullanılacağı,

"Hesabın İşleyişi" başlıklı 205'inci maddesinin (b) bendinde ise; tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarların bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedileceği, düzenlemeleri yer almaktadır.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılabacağı üzere yeni bir yatırıma başlandıktan sonra, ilk hakedişten başlamak üzere söz konusu yatırıma ait tüm hakediş tutarlarının, 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabına borç kaydedilmesi; ilgili yatırım tamamlanıp geçici kabulünün yapılması ile birlikte bu hesaba alacak kaydı yapılmak suretiyle ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, geçici kabulü yapılarak tamamlanan işlere ilişkin tutarların 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenmeye devam edildiği, ilgili maddi duran varlık hesaplarına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususa iştirak edilerek 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenen tutarların geçici veya kesin kabul işlemleri tamamlananları için ilgili müdürlüklerden resmi bilgi talep edileceği ve ilgili tutarların maddi duran varlık

hesaplarına aktarılarak ayrıca tamamlanan yatırımların muhasebeleştirilmesinin mevzuata uygun şekilde gerçekleştirileceği ve 258 hesapta yalnızca devam eden projelerin izlenmeye devam edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından geçici kabulü yapılan işlerin ilgili duran varlık hesaplarına aktarılması gerekmektedir.

BULGU 9: Taşınmazlara İlişkin Envanter ve Değer Tespit Çalışmalarının Tamamlanmamış Olması

Kamu İdaresinin taşınmaz yönetiminin; Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak yürütülmediği, İdare adına tapuda kayıtlı olan taşınmazların değer tespitlerinin tamamlanmadığı, ilgili Yönetmelik'in taşınmazların kayıt esas ve usullerini düzenleyen hükümlerinin gereklerinin yapılmadığı, ilgili muhasebe hesaplarına maliyet bedeli ya da rayiç değeri ile kaydedilmediği görülmüştür.

Taşınmazların yönetimi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44, 45, 47 ve 60'ıncı maddeleri ile düzenlenmiştir. 5018 sayılı Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmalllerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere bu Kanun'un 44, 45 ve 60'ıncı maddeleri ile 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 101'inci maddesine dayanılarak hazırlanan "Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik" 13.09.2006 tarihli ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulmuştur.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt ve Kontrol İşlemleri" başlıklı 5'inci maddesine göre kamu idareleri, mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilen ve elden çıkarılan taşınmazlarını, miktar ve değer olarak takip etmek amacıyla kayıt altına alacaklardır. Taşınmazların hangi değerler üzerinden kayıt altına alınacağı ise yine 5'inci maddede açıklanmış olup buna göre tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değeri üzerinden kayıtlara alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in Geçici 1'inci maddesinde; ilgili Yönetmelik'in 5'inci maddesine göre yapılması gereken işlemlerin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde de, taşınmazlar hakkında Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri doğrultusunda, bu maddede belirtilen esaslara göre işlem yapılacağı belirtildikten sonra, Yönetmelik'in 188 ile 193'üncü maddeleri arasında taşınmaz varlıklara ilişkin işlemler muhasebe ilkeleri doğrultusunda açıklanmıştır. Buna göre, taşınmaz elde edildiğinde maliyet bedeli üzerinden ilgili duran varlık hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere; 31.12.2017 tarihine kadar tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden veya bu bedel belirlenemiyorsa rayiç değer üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir.

Yapılan incelemede Kamu İdaresi mülkiyetinde bulunan bazı taşınmazlara ilişkin değer tespit işlemlerinin tamamlanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguya iştirak edildiği ve taşınmaz envanterinin eksiksiz olarak belirlenmesi ve muhasebe kayıtlarında mali tablolara doğru şekilde yansıtılması için tüm harcama birimlerine yazı yazıldığı ve kayıtların mali tablolardaki verilerle uyumlu hale getirilmesi sürecinin başlatıldığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak yukarıdaki mevzuat hükümlerine uygun olarak taşınmaz kayıt ve yönetiminin gerçekleştirilmesi için taşınmaz envanterinin sağlıklı şekilde tespit edilmesi, değerlendirme işlemlerinin yapılması ve bunun sonucunda taşınmazların mali tablolarda doğru olarak gösterilmesi için gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 10: Taşınmaz İcmal Cetveli İle Muhasebe Kayıtlarının Birbirini Tutmaması

Belediyenin taşınmaz icmal cetvellerindeki kayıtlar ile bilançonun ilgili maddi duran varlık hesaplarında yer alan kayıtların birbiriyle uyumlu olmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt şekli" başlıklı 7'nci maddesinde, taşınmazların cinslerine göre hangi formlara kaydedileceği ifade edilmiş ve kayıtların formlarda yer alan bilgileri içerecek şekilde yapılacağı belirtilmiştir. Kamu idarelerinin taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince hazırlanan bu formların daha sonra taşınmaz icmal cetvellerinin hazırlanması amacıyla mali hizmetler birimine gönderileceği, mali hizmetler birimince de bu formların konsolide edilerek Yönetmelik'in ekinde bulunan örneğe uygun şekilde taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulması gerektiği

düzenlenmiştir.

Yukarıda yer alan Yönetmelik hükümlerine göre; mali hizmetler birimince konsolide edilen formlardan oluşturulan taşınmaz icmal cetvellerinden hareketle ilgili muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere taşınmazların parasal değerlerinin birbirleriyle uyumlu olmadığı, taşınmazların bulunduğu icmal cetvellerinde yer alan taşınmazların toplam değeri ile bilanço arasında fark olduğu görülmüştür.

Tablo 9: Taşınmaz İcmal Cetveli İle Bilanço Arasındaki Farklar Tablosu

İlgili Hesap	Bilanço (TL)	Taşınmaz İcmal Cetveli (TL)	Fark (TL)
250 Arazi ve Arsalar	17.371.488,56	190.360.046,90	-172.988.558,34
251 Yer Altı ve Yerüstü Düzenleri	311.382.389,36	27.464.632,51	283.917.756,85
252 Binalar	18.457.367,11	50.559.609,33	-32.102.242,22

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu husus iştirak edildiği ve taşınmazlara ilişkin muhasebe kayıtları ile icmal cetvelleri arasındaki farklılıkların giderilmesi amacıyla ilgili müdürlüklerden taşınmaz icmal cetvellerinin talep edileceği, elde edilen bilgiler doğrultusunda gerekli düzenlemelerin yapılarak muhasebe kayıtları ile icmal cetvellerinin ve bilanço değerlerinin eşitliği sağlanacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, taşınmaz icmal cetvellerindeki kayıtlar ile bilançonun ilgili maddi duran varlık hesaplarında yer alan kayıtların birbiriyle uyumlu olması sağlanmalıdır.

BULGU 11: Maddi Olmayan Duran Varlıkların Haklar Hesabında İzlenmemesi

Belediyenin faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan, herhangi bir maddi duran varlıkla bağlantısı kurulmayan yazılım lisansları, telif hakları ve benzeri nitelikteki varlıkların 260 Haklar hesabında izlenmediği ve doğrudan gider kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin maddi olmayan duran varlıklar "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 209'uncu maddesinde, edinilen maddi olmayan duran varlıkların maliyet bedeli ile hesaplara alınacağı; 260 Haklar hesabının niteliğini açıklayan

210'uncu maddesinde, bu hesabın bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Yönetmelik'in 260 Haklar hesabının işleyişini açıklayan 211'inci maddesinde, bütçeye gider kaydıyla edinilen haklar bir taraftan bu hesaba borç, kesintiler ilgili hesaba, ödenecek tutar 103 Verilen çekler ve gönderme emirleri hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak kaydedilmesi gerektiği; 214'üncü maddesinde ise; hakların maliyet bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilmesini izlemek için 268 Birikmiş amortismanlar hesabının kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 47 Sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 6'ncı maddesinde; maddi olmayan duran varlıklar ve özel tükenmeye tabi varlıklar hesap gruplarında izlenen varlıklar için amortisman oranının %100 olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılabileceği üzere kamu idaresinin faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen, herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan belli ölçüde yararlanılan ya da yararlanılması planlanan ve yararlanma süresi bir yıldan fazla olan yazılım lisansları, etüt, proje ve benzeri nitelikteki varlıklara ilişkin harcamalar ile bunların güncellenmesine ilişkin değerler edinme tarihindeki maliyet bedelleri ile 260 Haklar hesabına kaydedilmeli ve hesaplara alındığı yılsonunda %100 oranında amortisman ayrılmalıdır.

Yapılan incelemede, herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan yazılım lisansları, telif hakları ve benzeri nitelikteki toplam 520.213,00 TL tutarındaki hak ve yetkilerin 260 Haklar hesabına kaydedilmeyip doğrudan 630 Giderler hesabına kaydedildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususa iştirak edildiği ve denetim raporuna istinaden 2025 mali yılında yazılım lisansları telif hakları ve benzeri maddi olmayan duran varlık niteliğindeki harcamaların mevzuat hükümleri doğrultusunda 260 Haklar hesabına işleneceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan yazılım lisansları, telif hakları ve benzeri nitelikteki hak ve yetkilerin 260 Haklar hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 12: Sayıştay İlamıyla Hüküm Altına Alınan İdare Alacağıın Kişilerden Alacaklar Hesabına Kaydedilmemesi ve İlamların İnfaz Edilmemesi

İdarenin 2015 ve 2016 yıllarına ait hesap ve işlemlerinin Sayıştayda yargılanması neticesinde düzenlenen Sayıştay ilamında sorumlulardan tazminine hükmolunan tutarların muhasebe kayıtlarında takip edilmediği ve kesinleşen tazmin tutarlarının sorumlulardan tahsili için gerekli işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu’nun “İlamların infazı” başlıklı 53’üncü maddesinde, Sayıştay ilamlarının kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirileceği, ilam hükümlerinin yerine getirilmesinden ilamların gönderildiği kamu idarelerinin üst yöneticilerinin sorumlu olduğu ve ilamlarda gösterilen tazmin miktarının hüküm tarihinden itibaren kanuni faize tabi tutularak, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre tahsil olunacağı belirtilmiştir. Benzer hükümler 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Kamu Zararı” başlıklı 71’inci maddesinde ve bu maddeye istinaden çıkarılan 19.10.2006 tarih ve 26324 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 12’nci maddesinde de yer almaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin “140 Kişilerden alacaklar hesabı hesaba ilişkin işlemler” başlıklı 111’inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; Sayıştay ve diğer mahkemelerce düzenlenip ilgili dairelerden kuruma tebliğ olunan ilamlarda belirtilen kurum alacaklarının Kişilerden alacaklar hesabına alınarak takibinin yapılması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik’in “140 Kişilerden alacaklar” başlıklı 112’nci maddesinin birinci fıkrasının (a/1) bendinde ise Sayıştay ve mahkemelerce tazmin hükmedilenler ile zamanaşımına uğratılan alacaklardan dolayı Sayıştay tarafından sorumluları adına tazmin hükmedilen tutarların 140 Kişilerden alacaklar hesabına borç, tahsilinde bütçeye gelir kaydedilmek üzere 600 Gelirler hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyenin 2015 ve 2016 yılı hesabına ilişkin Sayıştay tarafından yapılan yargılama sonucu sorumlulara hükmedilen 522.376,70 TL’nin 140 Kişilerden alacaklar hesabına kaydedilmediği ve ilamların infazına yönelik işlemlerin başlatılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususa iştirak edildiği ve Sayıştay ilamları sonucunda kesinleşen ve tazminine hükmedilen tutarların ilgili mevzuat gereğince muhasebe kayıtlarına alınarak 140 Kişilerden alacaklar hesabı aracılığıyla takip edileceği ve tahsilat

işlemleri düzenli şekilde yürütüleceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Sayıştay ilamlarıyla tazminine hükmedilen kamu zararlarının mevzuatında belirtilen şekilde muhasebeleştirilmesi ve ilamların infazına yönelik işlemlerin başlatılması gerekmektedir.

BULGU 13: Belediyenin Doğalgaz Dağıtım Şirketindeki Ortaklık Hissesinin Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

İdarenin doğalgaz dağıtım şirketindeki ortaklık hissesinin 241 Mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabına kaydedilmediği görülmüştür.

4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu’nun 4’üncü maddesinde; Enerji Piyasası Düzenleme Kurulundan dağıtım lisansı alan şehir içi dağıtım şirketinin, yetki aldığı şehirde bulunan belediye veya belediye şirketini sermaye koyma şartı aramaksızın, yüzde on nispetinde dağıtım şirketine ortak olmaya davet etmek zorunda olduğu hükme bağlanmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin “241 Mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı” başlıklı 181’inci maddesinde, bu hesabın mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, doğalgaz dağıtım şirketindeki ortaklık hissesinin 241 Mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabına kaydedilmediği görülmüştür. Siirt ilinde 24.01.2010 yılından itibaren faaliyet gösteren Aksa Siirt Batman Doğalgaz Dağıtım AŞ’ye Doğalgaz Piyasası Kanunu kapsamında sermaye koyma şartı aranmaksızın ilgili belediyelerin %10 oranında hissedar olması gerekmekte olup Siirt Belediyesi hissesine düşen %2,24 oranındaki sermaye payının kayıtlara alınması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa iştirak edildiği ve ilgili ortaklık payının 241 Mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabına kaydedilmesi için yasal zemin oluşturulacağı ve doğalgaz dağıtım şirketindeki ortaklık hissesine ilişkin olarak, bilanço hesaplarında hata oluşmasına neden olan kayıt eksikliğinin giderileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, mezkûr ortaklık hissesinin kaydedilmemesi sonucu Bilançoda 241 Mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabında hataya neden olunmuştur.

BULGU 14: Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması

Sermayesinin tamamı Belediyeye ait olan Siirt Belediyesi Personel Anonim Şirketi ile Siirt Belediyesi Turizm Gayrimenkul Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketinin toplam sermaye tutarları ile 241 Mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabında kayıtlı tutar arasında fark olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 241 Mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabını açıklayan 181'inci maddesinde, bu hesabın mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar ile bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Hesaba ilişkin işlemler" başlıklı 182'nci maddesinde, mal ve hizmet üreten kuruluşlara gerek nominal sermaye ve gerekse ayni sermaye transferi şeklindeki iştiraklerin gerçeğe uygun değeri ile bu hesaba kaydedileceği ve sermayesine iştirak edilen mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakdi veya ayni sermaye şeklindeki katılımlardan bu hesapta kayıtlı tutarların, mal ve hizmet üreten ilgili kuruluşların öz kaynak hesaplarında karşılıklı olarak yer alan tutarlara eşit olması gerektiği belirtilmiştir.

Söz konusu Yönetmelik'in devam eden 183'üncü maddesinde ise 241 Mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabına hangi durumlarda borç ve alacak kaydı yapılacağı düzenlenmiş olup; nakden verilen sermayenin bir taraftan bu hesaba borç, 103 Verilen çekler ve gönderme emirleri hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak kaydedileceği, duran varlıklar içinde yer alan taşınır ve taşınmaz mallardan sermayeye eklenmek amacıyla mal ve hizmet üreten kuruluşlara verilenlerin, bir taraftan net değeri bu hesaba, ayrılan amortisman tutarı ilgili amortisman hesabına borç, varlığın kayıtlı değerinin ise ilgili duran varlık hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyenin muhasebe kayıtlarında 241 Mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının borç bakiyesinin 9.415.460,40 TL, bahsedilen şirketlerin sermaye tutarlarının ise 7.026.375,00 TL olduğu tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, sermayesi Siirt Belediyesine ait olan şirketlere ilişkin 241 Mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabına sehven personel hakediş ödemeleri kaydedilmiş olup sermaye niteliği taşımayan bu tutarların ilgili gider hesaplarına aktarılması

ve 241 hesabından çıkarılması amacıyla gerekli muhasebe düzeltmesinin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, mali tabloların doğruluğu açısından aradaki farkın düzeltilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Personel Emanetleri Hesabında Bulunan Tutarların İçeriğinin Tespit Edilememesi

Belediyeye ait muhasebe kayıtlarının incelenmesi sonucunda Personel emanetleri hesabına kayıtlı tutarların içeriğinin tam olarak açıklanmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 333 Emanetler “Hesaba ilişkin işlemler” başlıklı 261 inci maddesinde; emanetler hesabında kayıtlı paralardan nakden yapılan ödeme ve başka hesaplara aktarılan tutarlar için muhasebe işlem fişi düzenleneceği, emanet olarak alınan paraların, gerek parayı teslim edene, gerek istihkak sahibi sıfatıyla başkalarına verilmesi veya gelir kaydedilebilmesi için (zamanaşımına uğramasından dolayı gelir kaydedilenlerle kanunen veya gönderilen haciz kararlarına dayanılarak muhasebe birimlerince tevkif edilen ve ilgili daire ve kurumlara ödenmesi gereken paralar hariç), parayı teslim ettiren daire veya kurumca usulüne göre düzenlenmiş onaylı bordro, bildirim veya bu dairelerce paranın ilgililerine verilmesine ilişkin bir yazının ya da alındı arkasına yazılmış onaylı bir açıklamanın bulunmasının gerekli olduğu belirtilmiştir.

Belediyeye ait 31.12.2024 tarihli mali tablolarının incelenmesi sonucunda 333.02.07 Personel emanetleri hesabında 5.296.664,72 TL tutarında bakiye olduğu, 2023 yılı sonunda da aynı bakiyenin yer aldığı tespit edilmiştir. Anılan hesabın alt kırılım kodlarının olmaması işlemlerin tek bir ana hesaba kayıt edilmesine neden olmakta ve kontrolü güçleştirmektedir.

Kamu idaresi cevabında, Belediye tarafından kullanılan muhasebe programında yardımcı yevmiye defteri ve alt kırılım kodlarının bulunmaması nedeniyle personel emanetleri hesabındaki işlemlerin ayrıntılı takibi yapılamadığı ve hesabın içeriğinin açıklanmasını ve izlenmesini zorlaştırdığını, ilgili yazılımların iyileştirilmesi ve muhasebe sistemine yardımcı

defterlerin entegre edilmesi için gerekli taleplerin İçişleri Bakanlığı Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğüne iletildiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, 333.02.07 Personel emanetleri hesabına yapılan işlemlerin içeriğinin tam olarak anlaşılabilmesi ve ilgili kayıtların zamanında yapılabilmesi için gerekli düzenleyici işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Şirket Personeli Dahil Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırın Üzerinde Olması

Belediye Şirket personeli dâhil yıllık toplam personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme oranı ile artırılmış miktarının %40'ını geçtiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Norm kadro ve personel istihdamı" başlıklı 49'uncu maddesinin sekizinci fıkrasında, Belediyenin yıllık toplam personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamayacağı, nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oranın yüzde kırk olarak uygulanacağı, yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamayacağı, yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararının, zararın olduğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edileceği, personelin her türlü alacaklarının zamanında ve öncelikle ödeneceği düzenlemesine yer verilmiştir.

İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Personel Giderlerinin Toplam Giderler İçindeki Payına İlişkin Üst Sınır" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında, İdarelerin, şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderlerinin, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298'inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamayacağı, yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı

yapılamayacağı; üçüncü fıkrasında ise, belirlenen oranı aşan idarelerin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından izin alınmaksızın şirketlerine işçi alımı yapamayacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen yasal düzenlemeden, Belediyenin şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderlerinin, en son yıl gerçekleşen bütçe gelirinin yeniden değerlendirme oranı ile artırılmış miktarının %40'ını aşamayacağı, yılı içinde bu oranın beklenmedik durumlardan dolayı aşılması halinde yasal sınırın altına ininceye kadar yeni personel alımı yapamayacağı, belirlenen oranın aşılmasına rağmen personel ihtiyacı doğduğunda yeni bir alım için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından izin alınması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, belediyenin 2024 yılı bütçe geliri 1.369.792.385,91 TL, toplam personel gideri ise 587.639.294,46 TL olarak gerçekleşmiş ve 2024 yılı bütçe gelirinin %40 limiti olan 547.916.954,36 TL tutarının aşıldığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde, personel gider oranının yasal sınır olan %40'ın altına düşürülmesi için gerekli tedbirlerin alınacağı ve bu sınırın altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılmayacağı, zorunlu hallerde personel ihtiyacı olur ise Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından gerekli izin alınacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda yer alan açıklamalar çerçevesinde, personel giderlerinin yasal sınırın altına ininceye kadar personel alımı yapılmaması gerekmekte olup ihtiyaç duyulması durumunda ise personel alımına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından izin alınması gerekmektedir.

BULGU 3: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

İdarede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede

gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2024 yılında 2.666,00 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 17.05.2024 tarih ve 32549 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2024/7 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede, İdarede çalışan bazı işçilerin kullanmadığı birikmiş izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Kamu idaresi cevabında, bulguya iştirak edildiği ve İşçilerin yıllık ücretli izinlerinin 4857 sayılı İş Kanunu ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak zamanında ve düzenli şekilde kullandırılması amacıyla gerekli çalışmaların başlatıldığı ve izinlerin birikmeden kullandırılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde İdarede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve İdareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

BULGU 4: Hizmet Alımı Suretiyle İstihdam Edilen İşçilerin Zabıta Olarak Görevlendirilmesi

İşçi olarak istihdam edilen personelin Belediye tarafından zabıta olarak çalıştırıldığı tespit edilmiştir.

Anayasa'nın 128'inci maddesinde; genel idare esaslarına göre yürütülen kamu hizmetlerinin gerektirdiği görevlerden asli ve sürekli nitelik taşıyanların, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle gördürüleceği belirtilmiş olup, Belediyelerin sunmuş olduğu zabıta hizmetlerinin de bu nitelikte olduğu aşikârdır.

Bu hususta; 11.09.2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2019/27 Esas, 2019/56 Karar sayılı ve 26.06.2019 tarihli Anayasa Mahkemesi Kararı'nda da; Genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli bir göre niteliği taşıyan itfaiye hizmetinin Anayasa'nın 128'inci maddesi uyarınca kamu görevlileri eliyle yürütülmesinin zorunlu olduğu ve devletin söz konusu görevi ifa ederken anılan kamu hizmetini kamu görevlisi olmayan kişilere gördürmesine yol açacak düzenleme yapılabilmesinin mümkün olmadığı ifade edilmiştir.

İtfaiye teşkilatında olduğu gibi; atama, mesleğe kabul, görevde yükselme gibi hususların ayrıca yönetmelikle düzenlendiği zabıta hizmetlerinde de bu durum aynen geçerli olup, bu hizmetlerin dışardan hizmet alımı suretiyle gerçekleştirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Buradan da anlaşılacağı üzere, itfaiye birimi gibi zabıta biriminde de kendi yönetmelikleri gereğince mesleğe kabul edilen; asli görevi olan bu hizmetleri sürekli olarak yürütmekle görevlendirilen personel istihdam edilmektedir. Bunun haricinde; belediyenin kendi şirketinde istihdam ettiği, asli görevi zabıta hizmetleri olmayan ve Belediye Zabıta Yönetmeliği'nde öngörülen şartlara tabi tutulmamış personeli hizmet alımı suretiyle zabıta olarak görevlendirebilmesi mümkün olmadığı gibi, idari kolluk yetkilerinin kullanılmasında da bazı sıkıntılara yol açacaktır.

Zabıta teşkilatının amacı ve mevzuatta belirtilen görevleri dikkate alındığında, kamu güvenliğine katkı sağlamak gibi bir vazifesinin de bulunduğu, bu nedenle idari kolluk görev ve yetkisi olduğu da görülmektedir. Bundan dolayı, zabıta teşkilatında görev yapanların mesleğe kabulü, atamaları, görevde yükselmeleri gibi hususlar Belediye Zabıta Yönetmeliği'nde düzenlenmiş olup, belediye şirketinde istihdam edilen işçilerin fiilen zabıta olarak görev yapmalarında açıkça mevzuata aykırılık bulunmaktadır.

Belediyede yapılan incelemede, kadrolu ve hizmet alımı suretiyle temin edilen ve işçi statüsünde çalışan personelin fiilen zabıta hizmetlerinde görevlendirildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresinin bulgulara cevap yazısında bu bulgu konusuna cevap vermediği görülmüştür.

Sonuç olarak, süreklilik arz eden zabıta hizmetlerinin Belediye Zabıta Yönetmeliği'ndeki nitelikleri taşıyan memurlar tarafından yerine getirilmesi amacıyla zaman içinde ve bütçe imkanları doğrultusunda zabıta memuru kadrosuna atama yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: İhale Komisyonlarının Mevzuatına Uygun Sürede Oluşturulmaması

Elektronik ihalelerde ihale komisyonlarının mevzuatına uygun sürede oluşturulmadığı görülmüştür.

Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliği'nin "İhale komisyonunun kurulması ve çalışma esasları" başlıklı 14'üncü maddesinde; ihale yetkilisinin, ihaleyi gerçekleştirmek üzere 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhale komisyonu" başlıklı 6'ncı maddesi gereğince ihale ilanı veya ön yeterlik ilanı ya da davet tarihini izleyen en geç üç gün içinde ihale komisyonunu oluşturacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, ihale komisyonlarının yukarıda belirtilen süreden daha fazla

sürelerde oluşturulduğu görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusuna iştirak edildiği ve Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliğinin 14'üncü maddesi ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 6'ncı maddesi uyarınca, ihale ilanı veya davet tarihini izleyen en geç üç gün içinde ihale komisyonlarının oluşturulması gerektiği yönündeki mevzuat hükmüne göre tüm harcama birimlerine resmi yazı ile gerekli bilgilendirme yapıldığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen Yönetmelik hükmü gereği, ihale ilanı veya ön yeterlik ilanı ya da davet tarihini izleyen en geç üç gün içinde ihale komisyonlarının oluşturulması gerekmektedir.

BULGU 6: Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

İdare ile Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası arasında imzalanan Toplu İş Sözleşmesinde (sosyal denge sözleşmesi) yer almaması gereken bazı konularda düzenlemeler yapıldığı görülmüştür.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 32'nci maddesine göre; 27.06.1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15'inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediye başkanı arasında, Toplu Sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15'inci maddesinde ise; belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarının, 4688 sayılı Kanun'a göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ile bu belediyede en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında yapılabilir sözleşmeyle belirleneceği belirtilmiştir.

4688 sayılı Kanun hükümleri uyarınca 03.09.2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali Sosyal Haklara İlişkin 2024

ve 2025 Yıllarını Kapsayan 7. Dönem Toplu Sözleşmesi'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Mali ve Sosyal Haklar başlıklı Dördüncü Bölümünün "Sosyal Denge Tazminatı" başlıklı 1'inci maddesinin 1'inci fıkrasında ise; belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanunun 32'nci maddesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120'si olduğu, sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla çeşitli adlar altında yapılan ödemeler dahil ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebileceği, hükümleri yer almaktadır.

Tüm-Bel-Sen ile Siirt Belediyesi arasında 28.06.2024 tarihinde imzalanan sosyal denge sözleşmesinin incelenmesinde;

Kreş (Çocuk Evi) başlıklı 14'üncü maddesinde, Belediyenin mevcut ya da açacağı kreş veya anaokullarından çalışanların çocuklarının ücretsiz yararlanacağı, çocukların sürekli ve düzenli sağlık kontrollerinin işverence yaptırılacağı,

Sosyal Çalışmalardan Yararlanma başlıklı 15'inci maddesinde, Belediyenin mülkiyeti ve kendi varlıkları üzerinde kurulu olup, belediye ya da özel kurumlarca işletilen lojman, kamp, kreş, etüt, spor, kültür ve benzeri tesislerden çalışanların eş ve çocuklarının ücretsiz olarak yararlanacağı,

Sendikal İzinler başlıklı 22'nci maddesinde, Sendika temsilci ve görevlilerine kongre, konferans, seminer, yönetim, denetim, genel kurul ve temsilciler kurulu gibi toplantılara katılmaları için, sendikanın veya şubesinin yazılı talebi üzerine, yılda toplam 20 iş günü geçmemek üzere ücretli izin verileceği ve bu izinlerin tüm üyeler için olduğu ve bu durumlar için verilecek izinlerin yasalardan kaynaklanan izinlere mahsup edilemeyeceği,

Ulaşım başlıklı 25'üncü maddesinde, çalışanların Belediyenin şehir içi ulaşım olanaklarından ücretsiz olarak yararlanacağı,

gibi hususların düzenlendiği görülmüştür.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden de görüleceği üzere sosyal denge sözleşmesinde münhasıran ödenecek sosyal denge tazminatı düzenlenebilecektir. Sosyal denge sözleşmelerine, farklı ödemelere ve hususlara ilişkin hükümler konulması mevzuatına aykırı olacaktır.

Kamu idaresi cevabında, bulguya iştirak edildiği ve Belediye ile yetkili sendika arasında imzalanan sosyal denge sözleşmesinde yer alan ve mevzuat hükümlerine aykırı olduğu tespit edilen maddelerin çıkarılması amacıyla yetkili sendika ile gerekli görüşmelerin yapılacağı, söz konusu sözleşmenin yalnızca sosyal denge tazminatını içerecek şekilde güncelleneceği ve bundan sonraki dönemlerde yapılacak sosyal denge sözleşmelerinde mevzuat dışı hükümlere yer verilmemesine dikkat edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Belediye Başkanı ile yetkili sendika temsilcisi arasında imzalanan sosyal denge sözleşmesinde, sosyal denge tazminatı dışında bir husus düzenlenemeyeceğinden, anılan sözleşmede yer alan düzenlemeler belirtilen mevzuata aykırıdır. Sosyal denge sözleşmelerinde konusu dışındaki hususların düzenlenmemesi gerekmektedir.

BULGU 7: İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp-Kaçak Oranının Yüksek Olması

İçme suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıp ve kaçak oranının yüksek olduğu görülmüştür.

Su kaynaklarının korunması ve verimliliğin artırılması, içme-kullanma suyunun etkin kullanılması ve su kayıplarının kontrolüne ilişkin usûl ve esasları düzenleyen “İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği” 8 Mayıs 2014 tarih ve 28994 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş, 31.08.2019 tarihli Yönetmelik ile de bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

Söz konusu Yönetmelik’in “Su kayıplarının azaltılması” başlıklı 9’uncu maddesine göre; İdareler su kayıp oranlarını, büyükşehir ve il belediyesinde 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine; diğer belediyeler su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %35, 2028 yılına kadar en fazla %30, 2033 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlüdür.

İdarenin kayıp-kaçakla mücadeleyle dair iş ve işlemlerinin “İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği” ve “İçme Suyu Temin ve

Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği” hükümleri uyarınca yürütüldüğü ancak 2024 yılı için kayıp-kaçak oranının yaklaşık %40 olduğu görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, İlgili müdürlüklere bilgilendirme yapıldığı ve bulgu konusu husus doğrultusunda işlem tesis edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, gerek içme-kullanma suyunun etkin kullanılması ve su israfının önlenmesi, gerek “İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği” doğrultusunda kayıp-kaçak oranının belirlenen %30 seviyelerine düşürülmesi amacıyla çalışmalara hız verilmesi, kayıp kaçakla mücadeleyle dair bütçe miktarının artırılması ve dış kaynak imkânlarının araştırılması gerekmektedir.

BULGU 8: Belediyenin Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliğinin Bulunmaması

Belediye tarafından su satışı ve kullanılmış su bedeli ile ilgili tarifelerinin tespiti, tarife tespitinde esas alınacak hususların belirlenmesi ile tespit edilecek bedellerin tahsili ve abonelere verilecek hizmetlere ilişkin usul ve esasların belirlenmediği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 14’üncü maddesi ile mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla su ve kanalizasyon hizmetleri belediyelerin görev ve sorumlulukları arasında belirlenmiştir. 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek 1’inci maddesi, “Bir belde veya belde halkının müşterek ihtiyacına mahsus suların kaynakları belediye sınırı dışında bulunsan bile su yollarının ve kaynaklarının bakımı, onarılması, temizlenmesi ve suyun sıhhat şartlarına uygun bir halde bulundurulması belediyelere aittir.” şeklinde düzenlenmiştir.

Yukarıda anılan mevzuat hükümleriyle belirlenen görev alanı içerisinde, her türlü su kaynaklarından sağlanan içme, kullanma ve endüstri suyunun tüketicilere ulaştırılması ve kullanımdan sonra uzaklaştırılmasına ilişkin her türlü hizmet, bedel, pay, teminat ve yaptırımların tespiti ile bunların tahakkuk ve tahsili ilgili İdarece yapılmaktadır.

Yapılan incelemede, Belediyenin tarifeler ve abone hizmetleri yönetmeliğinin bulunmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa iştirak edildiği ve belediye su satış bedelleri ve abone hizmetlerine ilişkin tarifelerin belirlenmesi amacıyla ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda tarifeler ve abone hizmetleri yönetmeliği hazırlık çalışmalarına

başlanıldığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak Belediye tarafından tarife tespit esasları, abone grupları, tarifenin uygulanmasına ilişkin esaslar, yaptırımlar tarifesini, kaçak su kullanımının detaylarının belirlendiği usul ve esasların hazırlanması gerekmektedir.

BULGU 9: All Risk Sigorta Primlerinin Ödendiğine ve Sigorta Poliçesinin Yürürlükte Olduğuna Dair Belge Bulunmadan Hakediş Tahakkuku Yapılması

İdare tarafından ihale edilen yapım işlerine ilişkin hakediş tahakkuku yapılırken sigorta sözleşmesinin devam ettiği ve sigorta primlerinin ödendiğine dair sigorta şirketinden alınacak belgenin İdareye sunulmadığı halde İdarece hakediş tahakkuku yapıldığı tespit edilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 9'uncu maddesinin beşinci fıkrasında; sigorta primlerinin ödendiğine ve sigorta sözleşmesinin yürürlükte olduğuna dair sigorta şirketinden alınacak bir belgenin her hakedişin tahakkuka bağlanmasından önce idareye sunulmasının zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, yapım işlerinde yükleniciler tarafından all risk sigorta yaptırılmakla beraber, hakedişlerin tahakkuka bağlanmasından önce sigorta sözleşmesinin devam ettiği ve sigorta primlerinin ödendiğine dair sigorta şirketinden alınacak belgenin İdareye sunulmadığı ve İdarenin de bu belgenin var olup olmadığına bakmaksızın hakedişleri tahakkuka bağladığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusuna iştirak edildiği ve yapım işlerine ilişkin hakediş tahakkuklarında yükleniciler tarafından düzenlenen All Risk sigorta poliçelerinin yürürlükte olduğuna ve primlerin ödendiğine dair belgelerin dosyada bulunmadan hakediş dosyalarının tahakkuka bağlanmayacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, ihale edilen yapım işlerine ilişkin hakediş tahakkuku yapılırken sigorta sözleşmesinin devam ettiği ve sigorta primlerinin ödendiğine dair sigorta şirketinden alınacak belgenin aranması gerekmektedir.

BULGU 10: Su Abonelik Güvence Bedellerinin Güncellenmemesi

Su aboneliklerinin iptalinde, abonelik tesisine ilişkin sözleşme aşamasında alınmış olan teminat bedellerinin güncellenmeden ödendiği görülmüştür.

Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul Ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in "Başvuru sahibinden bilgi ve belge istenmesine ilişkin hususlar" başlıklı 5'inci maddesinin (k) bendinde; Belediye ve bağlı kuruluşların, başvuru sahiplerinin su ve atıksu hizmetlerine ilişkin ödeme yükümlülüğünü yerine getirmeme riskine karşılık sözleşme yaparken nakit ya da banka kesin teminat mektubu olarak güvence bedeli talep edebileceği, abonelerden güvence bedeli alınıp alınmayacağı ile güvence bedelinin ödeme şekli, zamanı ve yöntemi gibi hususların sözleşme kapsamında açıkça belirtilmek şartıyla serbestçe belirleneceği,

Güvence bedelinin, başvuranın mensubu olacağı abone grubunda üç tahakkuk döneminde tüketilen ve/veya deşarj edilen ortalama su miktarı ile su birim m³ fiyatının çarpılması suretiyle elde edilen toplam bedeli aşmayacak şekilde belirleneceği ve kademeli tarife uygulanan başvuran için tarifesindeki en alt kademesinin esas alınacağı,

Güvence bedelinin, abonelik için sözleşme yapan kişilerden veya bunların yetkili temsilcilerinden alınacağı, abonelik sözleşmesi sona eren veya müşterinin muvafakati ile mekanik sayacı ön ödemeli sayaç ile değiştirilen abonenin güvence bedelinin iadesinde; su ve atıksu hizmetlerinin verildiği yerdeki son endeks okuma bilgileri aboneye bildirildikten sonra, nakit tahsil edilen güvence bedeli TÜİK tarafından açıklanan Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle iadenin yapılacağı ay itibarıyla güncelleneceği,

Abonenin, güncelleme yapılmasını takiben, belediye ve bağlı kuruluşlarına olan abonelik sözleşmesine ilişkin tüm borçlarının ödenmesinden sonra varsa güncellenmiş güvence bedelinin bakiyesi, sözleşmenin sona erme tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde abonenin talep ettiği ödeme şekline göre iade edileceği ve iade için, borcun ödenmesi dışında herhangi bir koşul ileri sürülemeyeceği ve belge istenemeyeceği hususları düzenlemiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre, nakit tahsil edilen güvence bedellerinin TÜİK tarafından açıklanan TÜFE tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle iadelerinin sağlanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede 2024 yılı içinde aboneliğini sonlandıran kişilerden abonelik sözleşmesi yıllarına göre alınmış olan teminat bedellerinin güncel teminat tutarları üzerinden değil muhasebe kayıtlarına alındığı tutarlar üzerinden ödendiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, İlgili müdürlüklere bilgilendirme yapıldığı ve bulgu konusu

husus doğrultusunda işlem tesis edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, su aboneliklerinin iptalinde, abonelik tesisine ilişkin sözleşme aşamasında alınmış olan teminat bedellerinin güncellenerek iade edilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 11: Kullanım Süresi Dolan Su Sayaçlarının Yenilenmemesi

İl genelinde su aboneliklerinde kullanılan bazı sayaçların kullanım süresinin dolmasına rağmen İdare tarafından değişiminin yapılmadığı görülmüştür.

Elektrik, Su ve Gaz Sayaçları Muayene Yönetmelik'inin "Periyodik muayene" başlıklı 8'inci maddesinde; Yönetmelik kapsamındaki sayaçların periyodik muayene süresinin tarih olarak değil yıl olarak izleneceği ve yıl içerisinde hangi tarihte damgalanmış olursa olsun damgalandığı yılın birinci yıl olarak sayılacağı, kalan sürenin ise damgalandığı yılı takip eden yıldan itibaren hesaplanacağı,

Elektrik, Su ve Gaz Sayaçlarının Muayene Esaslarının "B- Su Sayacı" başlıklı "Periyodik Muayene Süresi" alt maddesinde; su sayaçlarının periyodik muayene süresilerinin 10 yıl olduğu,

hükümleri yer almaktadır.

İdareden alınan sayaç listesi üzerinde yapılan incelemede, kayıtlı 49.319 adet sayaçtan 22.225 adedinin periyodik muayene süresinin dolduğu tespit edilmiştir.

Periyodik muayenesi dolan sayaçların tam ve doğru bir şekilde ölçüm yapıp yapmadığı tespit edilemediğinden bu husustan kaynaklı olarak su gelirlerinde kayıpların olabileceği ve kayıp kaçak oranının yükselebileceği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında, İlgili müdürlüklere bilgilendirme yapıldığı ve bulgu konusu husus doğrultusunda işlem tesis edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin periyodik muayene süresi dolan sayaçların değişimlerini yaparak su gelirlerinde oluşabilecek kayıpların önüne geçmesi gerekmektedir.

BULGU 12: Coğrafi ve Kent Bilgi Sisteminin Kurulmaması

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belediyelerin görev ve sorumlulukları arasında sayılan Coğrafi ve Kent Bilgi Sisteminin (CBS) kurulmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun belediyelerin görev ve sorumluluklarını hükme bağlayan 14'üncü maddesinin birinci fıkrasında, Belediyenin, mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla, coğrafi ve kent bilgi sistemleri hizmetlerini yapacağı veya yaptıracığı belirtilmiştir. CBS; her türlü coğrafi referanslı bilginin etkin olarak elde edilmesi, depolanması, güncellenmesi, kullanılması, analizi ve görüntülenmesi için bilgisayar donanımı, yazılımı, personel ve yöntemlerin organize olarak bir araya toplanmasını ifade eder.

Dünya genelinde GIS (Geographic Information System) olarak adlandırılan bu sistem, gelişmeye dayalı yerel yönetim stratejisinde kentlerin planlanması, planların uygulanması, kentli ve taşınmazların coğrafi olarak izlenmesi gibi alanlarda etkin şekilde kullanılan bir araç haline gelmiş ve kent bazına indirildiğinde Kent Bilgi Sistemi (KBS) çatısı altında yerini almıştır. Kent bilgisi, altyapıdan üstyapıya, planlamadan sağlığa, güvenlikten ulaşım, eğitimden turizme kısaca kent hayatındaki tüm olgulardır. Kurumlarca toplanan, saklanan, paylaşılan ve gerektiğinde kamuya sunulan hizmetlerdeki her bir fonksiyon, kent bilgisiyle doğrudan ilişkilidir.

Kent bilgi sistemleri ise kent ve kentliye ait bilgilerin belirli yöntemlerle toplanması uygun yazılım ve donanımlar kullanıp bir veri tabanına aktarılması, veriler arasındaki ilişkilerin kurulması, yönetilmesi ve doğru sorgulamalar oluşturup analizlerin yapılarak kentin her türlü ekonomik, sosyal, kültürel, idari ve diğer hizmetlerinin en iyi şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak amacı ile kurulan sistemleri ifade eder.

Kent Bilgi Sistemi, kentsel faaliyetlerin yerine getirilmesinde en uygun kararı verebilmek için ihtiyaç duyulan, planlama, mühendislik, eğitim, sağlık, emniyet turizm ve benzeri temel hizmetler ile yönetsel bilgileri hızlı ve sağlıklı bir şekilde irdilemekte, bilgisayar teknolojisinin yardımıyla, kentin sosyokültürel gelişiminin izlenerek gerekli fiziksel planlama çalışmalarının yönlendirilmesine, kentin alt ve üst yapı tesislerinin bakım-onarım ve yenilenmesine, imar-kadastro-insan-toprak ilişkilerinin kurulmasına, ulaşım-nüfus vb. analizlerin yapılmasına yardımcı olmaktadır. Belediyeler, kent halkının yerel nitelikteki ortak hizmetlerinin yürütülmesinde görevli, yetkili ve sorumludurlar. Yönetimlerde sağlıklı bilgiye hızlı erişimin sağlanması, kentsel faaliyetlerin yerine getirilmesi, kente ait konumsal bilgilerin kontrol altına alınarak düzenli bir şekilde işlenmesi ile mümkün olacaktır.

Gelişen teknoloji ile kentteki konumsal bilgiler, bir araya getirilerek bilgisayar ortamında depolanabilmekte ve işlemler bu bilgisayarlar aracılığı ile takip ve organize edilebilmektedir. Bilgi teknolojisi, karar alma sürecinde temel girdileri oluşturan bilgilerin

hızlı, güvenilir ve kapsamlı olmasını sağlayarak, karmaşık organizasyonların etkin ve verimli bir biçimde yönetimini kolaylaştırmaktadır.

Yapılan incelemede, Belediye Kanunu'nda belediyelerin görev ve sorumlulukları arasında sayılan CBS'nin kurulmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguya iştirak edildiği, İlgili müdürlüğe bilgilendirme yapıldığı ve bulgu konusu husus doğrultusunda işlem tesis edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, ilgili mevzuat hükmü çerçevesinde kentsel hizmetlerin verimli sunulmasını sağlayan bir araç olan coğrafi ve kent bilgi sistemlerinin kurulması ve/veya işletilmesi için gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

BULGU 13: Elektrik Enerjisi Teşvikinden Yararlanmayan Arıtma Tesisinin Bulunması

İdareye ait su arıtma tesisiyle ilgili olarak mevzuatta yer alan elektrik enerjisi teşviki için gerekli hazırlıkların yapılmadığı ve teşvikten yararlanılmadığı görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "Teşvik" başlıklı 29'uncu maddesinde, arıtma tesisi kuran, işleten ve yönetmeliklerde belirtilen yükümlülükleri yerine getiren kuruluşların arıtma tesislerinde kullandıkları elektrik enerjisi tarifesinin, sanayi tesislerinde kullanılan enerji tarifesinin yüzde ellisine kadar indirim uygulamaya ve ileri arıtma teknikleri ile arıtılmış atıksuyu yeniden kullanan kuruluşlara, yeniden kullanım oranına göre bu oranı yüzde yüze kadar artırmaya Cumhurbaşkanının yetkili olduğu ve teşvik tedbirleri ile ilgili esasların yönetmelikle belirleneceği düzenlenmiştir.

Bu hükme istinaden Bakanlar Kurulu'nun 23.10.2011 tarihli ve 2245 sayılı Atıksu Arıtma Tesislerinde Kullanılan Elektrik Enerjisi Giderlerinin Bir Kısımının Geri Ödenmesine İlişkin Kararı ile indirim oranı yüzde elli olarak belirlenmiştir.

Yine söz konusu madde dayanak gösterilerek yayımlanan; Çevre Kanunu'nun 29'uncu maddesi uyarınca Atıksu Arıtma Tesislerinin Teşvik Tedbirlerinden Faydalanmasında Uyulacak Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik'in enerji giderinin bir kısmının geri ödemesine ilişkin 6'ncı maddesinde; söz konusu teşvikten yararlanabilmek için her yıl Nisan ayı sonuna kadar başvuruda bulunulabileceği, geri ödeme belgesi ve diğer sayılan bilgi ve belgelerin başvuru dosyasında yer almaması durumunda başvurunun kabul edilmeyeceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri gereğince arıtma tesisi için gerekli düzenlemelerin yapılmadığı ve bu sebeple teşvikten faydalanılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, İlgili müdürlüğe yazı ile bilgilendirme yapıldığı ve bulgu konusu husus doğrultusunda işlem tesis edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin enerji teşviki için gerekli bilgi ve belgeleri hazırlayarak her yıl bu teşvikten eksiksiz ve aksatılmadan faydalanması gerekmektedir.

BULGU 14: Doğrudan Teminle Yapılan Alımlarda Mevzuata Uyulmaması

İdare tarafından doğrudan temin yöntemi ile yapılan alımlarda mevzuata aykırılıklar tespit edilmiştir.

a)Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesi kapsamında gerçekleştirilen alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişilerin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadıklarının teyit edilmediği tespit edilmiştir.

Doğrudan Teminle Yapılacak Alımlara İlişkin Genel Tebliğin "Alımlara ilişkin uygulama esasları" başlıklı 4'üncü maddesinin sekizinci fıkrasında; Kanunun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limitler dahilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kurumun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edileceği ve bu kişinin listede bulunduğu anlaşılmaması durumunda, söz konusu kişiden alım yapılamayacağı, aynı maddenin diğer bentleri kapsamında yapılan alımlarda ise alım yapılacak gerçek veya tüzel kişiye ilişkin yasaklılık teyidi yapılmayacağı, düzenlemesi yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen düzenleme çerçevesinde, 4734 sayılı Kanun'un "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamındaki ihtiyaç teminlerinde, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin yasaklılık sorgulamasının yapılarak teyit belgesinin işlem dosyasında arşivlenmesi sağlanmalıdır.

Ancak yapılan incelemede, doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımlarda alım yapılacak gerçek veya tüzel kişilerin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit edilmediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusuna iştirak edildiği ve doğrudan temin yöntemiyle

gerçekleştirilecek alımlarda kamu ihalelerine katılmaktan yasaklı olup olmadıklarının Kamu İhale Kurumunun yasaklılık listesi üzerinden kontrolüne başlandığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişilerin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadıklarının teyit edilmesi gerekmektedir.

b)Doğrudan Temin Alımlarının Elektronik Kamu Alım Platformuna Kaydedilmemesi

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesi kapsamında gerçekleştirilen alımların Elektronik Kamu Alım Platformuna (EKAP) kaydedilmediği tespit edilmiştir.

Doğrudan Teminle Yapılacak Alımlara İlişkin Genel Tebliğin “Doğrudan temin kaydının yapılması” başlıklı 5'inci maddesinde; alımların idareler tarafından EKAP'a kaydedilerek doğrudan temin kayıt numarasının oluşturulacağı,

E-fiyat teklifi alınmak suretiyle yapılacak alımlarda ise alım konusuna ve/veya alıma teklif verecek gerçek veya tüzel kişilere ilişkin belirli kriter ve/veya teknik özelliklerin aranması durumunda, bu kriter ve/veya teknik özelliklerin yer aldığı şartname ve benzeri belgeler ile sözleşme imzalanacak alımlarda bunlara ilaveten sözleşme tasarısının da kayıt işlemi esnasında EKAP'a yüklenmesinin gerekli olduğu,

düzenlenmiştir.

Doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımların EKAP'a kaydedilmemesi, mali yıl içerisinde anılan Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılan toplam harcama tutarının EKAP verileri ile elde edilememesine neden olmaktadır.

Yapılan incelemede, doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen alımların EKAP'a kaydedilmediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusuna iştirak edildiği ve doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımların EKAP sistemine kaydedilmeye başlandığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, idare tarafından gerekli kayıtların yapılması gerekmektedir.

c)İhtiyacın Sadece Gerçek veya Tüzel Tek Kişi Tarafından Karşılanabileceğinin Mevzuata Uygun Olarak Açıklanmaması

İdare tarafından 4734 sayılı Kanun'un “Doğrudan temin” başlıklı 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında yapılan alımların sebeplerinin mevzuata uygun olarak açıklanmadığı tespit edilmiştir.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ’in “İhtiyacın gerçek veya tüzel tek kişiden temini” başlıklı 11’inci maddesinde; ihtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi halinde, Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında alım yapılabileceği, alım yapılmadan önce, alımın gerçek veya tüzel tek kişiden yapılma sebepleri ayrıntılı, net ve objektif bir biçimde ortaya konularak, anılan bentte belirtilen hükümlerin uygulanabilir olmasını sağlayan sebepler ayrıntılı şekilde belirtileceği ve bu sebeplere ilişkin belgeler onay belgesine ekleneceği,

Ayrıca, mal alımları için ihtiyacın niteliği, ihtiyaç konusu malın ayrıntılı teknik özellikleri ve ne amaçla kullanılacağı, bu amacı en az aynı verimlilik, etkinlik ve fonksiyonellikle karşılayabilecek diğer ürün/model/marka vb. bulunup bulunmadığı ile bulunmuyorsa sebepleri, ihtiyaç konusu malı satan başka firmaların olup olmadığı gibi hususların tespit edileceği ve bunlara ilişkin belgelerin de onay belgesine ekleneceği,

Bir taahhüt kapsamında, taahhüt konusu sözleşme veya şartnamede yer alan hükümler nedeniyle belli bir marka veya modellenli malın alınmasının zorunlu olduğu hallerde de Kanunun 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin uygulanabileceği,

hükümleri yer almaktadır.

Yapılan incelemede, 4734 sayılı Kanun’un 22’nci maddesinin (a) bendi kapsamında yapılan alımlarda ihtiyacın neden sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin detaylı olarak ifade edilmediği, standart formun açıklama kısmının boş bırakıldığı ve herhangi bir açıklamaya yer verilmediği, fiyat araştırmasının yapılmadığı ve ihtiyaç konusu malın veya hizmetin niteliklerinin tarif edilerek bu hususlara ilişkin gerekli belgelerin standart forma eklenmediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusuna iştirak edildiği ve doğrudan temin alımlarında gerekçelerin ayrıntılı olarak açıklanması ve bu gerekçeleri destekleyen bilgi ve belgelerin standart formlara eklenmesi işlemlerinin yapılmaya başlandığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, 4734 sayılı Kanun’un 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında yapılan alımların sebeplerinin mevzuata uygun olarak açıklanması gerekmektedir.

BULGU 15: Belediye İtfaiye Yönetmeliği'ne Göre Bulundurulması Gereken Araçların Belediyede Mevcut Olmaması

Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nde belirtilen asgari araç sayısının İtfaiye Teşkilatında bulunmadığı görülmüştür.

Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nin "Araç" başlıklı 42'nci maddesinin birinci fıkrasında itfaiye teşkilatının asgari araç sayısının ilgili TSE veya EN standartlarına uygun olarak nüfus kriteri esas alınarak belirleneceği, aynı maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde Nüfusu 100.000-200.000 olan yerlerde en az 1 adet kurtarma aracı, 1 adet çok maksatlı kurtarma aracı, 6 adet itfaiye söndürme aracı, 2 adet merdivenli araç, 2 adet çift kabinli pikap, 1 adet hizmet aracının olacağı, ikinci fıkrasında itfaiye araçlarının cins ve nitelik yönünden, teknolojik gelişmelere uygun olarak geliştirileceği ve yenileneceği belirtilmiştir.

Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nde, belediyelerin nüfus ölçütüne göre asgari araç sayısını itfaiye teşkilatında bulundurması ve bu araç ve gereçlerin temini, bakım ve onarımı için gerekli ödeneğin ayrılması gerektiği anlaşılmaktadır. Siirt İlının 2024 yılı nüfusu esas alınarak Yönetmelik'in 42'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen araçlar Belediye bünyesinde bulundurulmalıdır.

Yapılan incelemede, Belediye İtfaiye Yönetmeliği'ne göre olması gereken araçlardan 1 adet çok maksatlı kurtarma aracı, 2 adet itfaiye söndürme aracı, 1 adet hizmet aracının olmadığı anlaşılmıştır. Mevcut itfaiyelerin ise en fazla 6-7. kata kadar, yani 18-21 metre yüksekliğe yetişebilecek şekilde merdivenlerinin bulunduğu ancak İl merkezinde 6-7 kattan fazla yapıların ve yurt binalarının bulunduğu görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulguya iştirak edildiği ve İtfaiye müdürlüğüne resmi yazı ile bilgi verildiği ve gerekli işlemlerin tesis edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Belediye İtfaiye Yönetmeliği hükümlerine göre bulundurulması zorunlu olan araçların temin edilmesi önem arz etmektedir.

BULGU 16: İcra Dairelerine Yapılan Ödemelerde Borcu Yoktur Sorgulamasının Yapılmaması

İdare tarafından, hak sahiplerine ödenmek üzere icra dairelerine yapılan ödemelerde borcu yoktur sorgulamasının yapılmadığı görülmüştür.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Amme alacağı ödenmeden yapılmayacak işlemler ile işlem yapanların sorumlulukları" başlıklı 22/A maddesine göre, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemelerde Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranılması zorunluluğu getirmeye ve yapılacak ödemelerden istihkak sahiplerinin amme borçlarının kesilerek ilgili tahsil dairesine aktarılması zorunluluğu ile kesintilere asgari tutar ve oran getirmeye, kapsama girecek amme alacaklarını tür, tutar, ödeme ve işlemler itibarıyla topluca veya ayrı ayrı tespit etmeye, zorunluluk getirilen ödeme ve işlemlerde hangi hallerde bu zorunluluğun aranılmayacağını ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanı'nın yetkili olacağı,

Aynı maddenin devamında takibata yetkili tahsil dairesince, bu madde kapsamında getirilen zorunluluğa rağmen borcun olmadığına dair belgeyi aramaksızın ödeme yapanlara ve işlem tesis eden kurum ve kuruluşlara dört bin Türk lirası idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Seri A Sıra No 1 Tahsilat Genel Tebliği'nin "V. Amme Alacağı Ödenmeden Yapılmayacak İşlemler ile İşlem Yapanların Sorumlulukları" bölümünde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle 5.000,00 TL'nin üzerinde yapacakları ödemeler sırasında hak sahiplerinin, Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığına ilişkin vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılması zorunluluğu getirilmiştir.

Öte yandan 7524 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi ile bu bentte yer alan "her türlü ödemelerde," ibaresi "her türlü ödemelerde (mahkeme kararları ve icra dairelerinin ödeme veya icra emirleri üzerine yapılacak ödemeler dâhil)," şeklinde değişiklik yapılmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 22/A maddesinde 7524 sayılı Kanunun 1'inci maddesi ile "her türlü ödemelerde," ibaresinin "her türlü ödemelerde (mahkeme kararları ve icra dairelerinin ödeme veya icra emirleri üzerine yapılacak ödemeler dâhil)," şeklinde değiştirilmiş olması nedeniyle icra dairelerinin ödeme veya icra emirleri üzerine yapılacak ödemelerde de borcu yoktur sorgulamasının yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, icra dairelerinin ödeme veya icra emirleri üzerine yapılan ödemelerde borcu yoktur sorgulamasının yapılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusuna iştirak edildiği ve icra dairelerine yapılan ödemeler öncesinde hak sahiplerinin vadesi geçmiş borcunun bulunup bulunmadığına ilişkin “borcu yoktur” yazısının talep edilmeye başlandığı, bu belgeyi bulundurmamayan dosyalar için herhangi bir ödeme yapılmadığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, icra dairelerinin ödeme veya icra emirleri üzerine yapılacak ödemelerde de borcu yoktur sorgulamasının yapılması gerekmektedir.

BULGU 17: Ulusal Bayram Gününde Çalışan İş Yerlerinden Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı Alınmaması

İdarenin sorumluluk alanı içerisinde ulusal bayram günlerinde faaliyet gösteren işyerleri bulunmasına rağmen bu işyerlerinden Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcının tahsil edilmediği görülmüştür.

01.07.2017 tarih ve 30111 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7033 sayılı Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 1’inci maddesiyle; 02.01.1924 tarihli ve 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmış, 12’nci maddesiyle de 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun 58’inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Hafta tatili ve ulusal” ibaresi “Ulusal” şeklinde değiştirilmiştir.

Söz konusu madde metninde değişiklik yapılmadan önce “Hafta tatili ulusal bayram günlerinde çalışmaları belediyelerce izne bağlı işyerlerine ruhsat verilmesi, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabidir.” şeklinde iken bahse konu değişiklikle birlikte hafta tatili ibaresi metinden çıkarılmış ve “Ulusal bayram günlerinde çalışmaları belediyelerce izne bağlı işyerlerine ruhsat verilmesi, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabidir.” şeklinde değiştirilmiştir. Yapılan değişik sonrasında işyerlerince hafta tatili ve genel tatil günlerinde çalışılması durumunda Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabi olunmayacak, ancak ulusal bayram günlerinde çalışılması halinde ise söz konusu harca tabi olunmaya devam edilecektir.

Yapılan incelemede, İdarenin sorumluluk alanında bulunup ulusal bayram günlerinde faaliyet gösteren bazı işyerlerine tatil günlerinde çalışma ruhsatı verilmediği tespit edilmiş olup

İdare tarafından söz konusu günlerde faaliyette bulunan işyerleri için gerekli ruhsatlandırma işlemlerinin yapılmaması söz konusu harcın tahsilatının yapılamamasına ve İdarenin gelir kaybına uğramasına sebep olmuştur.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusuna iştirak edildiği ve ilgili müdürlüklere bulgu kapsamında belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde gerekli işlemlerin yapılacağı ve bundan sonraki süreçte tatil günlerinde faaliyet gösteren iş yerlerine yönelik ruhsat ve harç uygulamalarının gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “Mükellef” başlıklı 59’uncu maddesinde; Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcının mükellefinin kendisine çalışma ruhsatı verilen işyerleri olduğu belirtilmiş olup İdarenin sorumluluk alanı içinde söz konusu günlerde faaliyet gösteren işyerlerinin tespiti yapılarak bu harcın tahsilinin sağlanması ve İdarenin gelir kaybına uğratılmaması gerekmektedir.

BULGU 18: Belediye Sınırları İçinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşletmelerin Bulunması

Belediye sınırları içerisinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet yürüten işletmelerin bulunduğu görülmüştür.

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun’un, 3’üncü maddesinin (b) bendinde, belediye hudutları ile mücavir alan içinde kalan tüm işyerleri ve işletmelere, işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermeye belediyelerin yetkili olduğu belirtilmiştir.

10.08.2005 tarihli 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2005/9207 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’in, “İşyeri açılması” başlıklı 6’ncı maddesinde; yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmayacağı ve çalıştırılmayacağı; işyerlerine bu Yönetmelik’te belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemlerin bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmayacağı; işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılacağı hüküm altına alınmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “İşyeri Açma İzni Harcı” başlıklı 81’inci maddesinde ise belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılmasının işyeri

açma izni harcına tabi olduğu ifade edilmektedir.

Ruhsat ve Denetim Müdürlüğünden alınan veriler üzerinde yapılan incelemede, Belediyenin yetki ve görev sınırları içinde 31.12.2024 tarihi itibarıyla toplam 4.561 adet sıhhi ve gayrisıhhi işyeri ile umuma açık istirahat ve eğlence yeri için işyeri açma ve çalışma ruhsatı verildiği anlaşılmış olup Siirt Vergi Dairesi Müdürlüğünden alınan aktif işyeri listesinde ise toplam 5.875 adet mükellefiyetin olduğu; bu bağlamda, 1314 aktif işyerinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyette bulunduğu tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, Belediye sınırları içerisinde ruhsatsız şekilde faaliyet gösteren iş yerlerinin tespiti ve gerekli ruhsatlandırma işlemlerinin yürütülmesi amacıyla, ruhsatsız işyerlerinin mevzuat hükümlerine uygun şekilde belirlenerek kayıt altına alınması gelir kaybının önlenmesi ve kamu sağlığı ile güvenliğinin sağlanması amacıyla işlemlere başlanıldığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, gerek söz konusu harç gelirlerinden mahrum kalınmaması, gerekse bazı işyerlerinin Belediye kontrolü dışında ruhsatsız bir şekilde faaliyetini sürdürmesini engellemek üzere, işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmayan işyerleri hakkında gerekli tespitlerin yapılması ve mevzuatın öngördüğü işlemlerin tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 19: İdarenin Araç Kiralama İhalesi Kapsamında Yabancı Menşeli Araç Temin Edilmesi

İdare tarafından yapılan “Muhtelif Araç Kiralama Hizmeti Alımı” ihalesi kapsamında, Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usullere aykırı olarak yabancı menşeli araçlar kiralandığı görülmüştür.

237 sayılı Taşıt Kanunu’nun 1’nci maddesinde, belediyelerin bu Kanun hükümlerine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır. Mezkûr Kanun’un 12’nci maddesinde ise hizmet alımı suretiyle edinilecek taşıtların cinsi, adedi, yaşı, hangi hizmetlerde kullanılacağı, kaynağı, yabancı menşeli olup olmayacağı ve diğer hususlar için gerekli esas ve usullerin Cumhurbaşkanınca saptanacağı belirtilmiştir.

Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller’in “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde “Yabancı menşeli taşıt” ifadesinin Kanunun 10’uncu maddesinin beşinci fıkrası uyarınca yerli muhteva oranı % 50’nin altında kalan taşıtları ifade ettiği belirtilmiştir. Anılan Usul ve Esaslar’ın 6’ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde de

hizmet alımı suretiyle yabancı menşeli binek ve station-wagon cinsi taşıt edinilmesi, Kanunun 10 uncu maddesinin beşinci fıkrasında öngörülen makam ve hizmetler ile sınırlı olacağı ifade edilmiştir. Dolayısıyla 237 sayılı Taşıt Kanunu’nun 10’uncu maddesinde belediyeler hakkında özel bir düzenleme getirilmediğinden, belediyeler tarafından yabancı menşeli araçları kiralanması mümkün değildir.

Yapılan incelemede, 2024 yılı içerisinde makam hizmetlerinde kullanılmak üzere yapılan “Muhtelif Araç Kiralama Hizmeti Alımı” ihalesi kapsamında Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usullere aykırı olarak yabancı menşeli araçlar kiralandığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, araç kiralama hizmet alımlarında yerli muhteva oranı %50’nin üzerinde olan ve motor hacmi 1.600 cc’yi geçmeyen araçların tercih edilmesi gerektiği hususunda tüm harcama birimlerine resmi yazı ile bilgilendirme yapıldığı ve bundan sonraki ihale ve alım işlemlerinde yabancı menşeli araçların kiralanmamasına dikkat edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, araç kiralaması hizmet alımı işlerinde, ihalelerde araç özelliklerinin yerli muhteva oranı %50’nin üzerinde ve motor hacmi 1.600 cc’ye kadar olan araçlar olarak belirtilmesi, bu niteliğe sahip araçların teslim alınıp hizmette kullanılması, taşıt edinilmesinde gerek 237 sayılı Taşıt Kanunu’nun gerekse de söz konusu Kanun’a dayanılarak çıkarılan Usul ve Esaslar’ın dikkate alınması gerekmektedir.

BULGU 20: Katı Atık Toplama, Süpürme ve Taşıma İşlemleri İçin Akaryakıt Dahil Taşıt Kiralanması

Katı atık toplama, süpürme ve taşıma işlemleri için ihale edilen taşıt kiralanması işinde araçların yakıt dahil kiralandığı görülmüştür.

237 sayılı Taşıt Kanunu’nun “Tarifler” başlıklı 3’üncü maddesinde taşıt, motorlu ve motorsuz bütün ulaştırma araçları olarak tanımlanmıştır. Aynı Kanun’un “Kanunun şümulü” başlıklı 2’nci maddesinde ise; traktör, arazöz, motorla işleyen her çeşit ziraat ve inşaat makineleri, hava taşıtları ve zırhlı ambulanslar ile münhasıran askeri maksatlar için kullanılan ve ordunun silah ve teçhizatından madut bulunan taşıtların bu Kanun hükümlerine tabi olmadığı belirtilmiştir.

237 sayılı Kanun’un 12’nci maddesine dayanılarak kararlaştırılan ve 01.04.2006 tarih

26126 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller’in “Kapsam” başlıklı 2’nci maddesinde, 237 sayılı Kanun’a tabi olan kurumları ve taşıtları kapsadığı belirtilmiştir. Aynı Esas ve Usuller’in “Genel esaslar” başlıklı 6’ncı maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde; taşıtların, yakıt hariç olarak edinileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, katı atık toplama, süpürme ve taşıma işlemleri için, kiralanan araçların 237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamına girdiği ve Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller’in 6’ncı maddesine aykırı şekilde yakıt dahil kiralama yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguya iştirak edildiği ve Belediye bünyesinde bulunan tüm birimlere taşıt kiralamalarında 237 sayılı Taşıt Kanunu ve ilgili Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller doğrultusunda hareket edilmesi gerektiğine ilişkin resmi yazı ile bilgilendirme yapıldığı ve sonraki süreçte taşıt kiralamalarının yakıt hariç olacak şekilde yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından taşıt kiralanırken, 237 sayılı Taşıt Kanunu ve Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller doğrultusunda hareket edilerek yakıt hariç araç kiralanması gerekmektedir.

BULGU 21: Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personelin Belediye Personel Şirketine Hakedişlerinin Sosyal Güvenlik Prim Tutarı Kadar Eksik Ödenmesi

Doğrudan hizmet alımı kapsamında Belediye Şirketi üzerinden çalıştırılan işçilere ilişkin hakedişlerin Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) prim tutarı kadar eksik ödendiği görülmüştür.

696 sayılı KHK ile 375 sayılı KHK’ya eklenen Ek 20’nci maddede, İl özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22’nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62’nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceği düzenlemesi yapılmıştır.

375 sayılı KHK'nın Ek 20'nci maddesine istinaden 09.04.2018 tarih ve 11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'yla kabul edilen İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar, 28.04.2018 tarih ve 30405 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde İdare tarafından şirkete personel gideri için yapılacak aylık ödemelerin toplamının, asgari işçilik maliyeti, asgari işçilik maliyeti üzerinden hesaplanan %4 sözleşme giderleri ve genel giderler, işçilikle bağlantılı ayni giderler, asgari işçilik maliyeti ve işçilikle bağlantılı ayni giderler toplamı üzerinden %7'ye kadar belirlenecek kâr dâhil işçilik giderlerinin toplamını aşamayacağı düzenlemesi yapılmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılaçağı üzere; 696 sayılı KHK ile yapılan düzenleme sonucunda belediyeler tarafından belediye şirketlerinden 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın personel alımı yapılmaktadır. Söz konusu personel alımı neticesinde belediyeler tarafından kendi şirketlerine sözleşme koşullarına göre tespit edilen hakedişler ödenmektedir.

Belediyelerin kendi şirketleriyle imzaladıkları personel çalışmasına dayalı hizmet alımı sözleşmelerinin bir bütün olduğı görülmekte olup sözleşmede belirtilen hakediş tutarlarının bir kısmının ödenebileceğine ilişkin seçimlik hakları bulunmamaktadır. Dolayısıyla hakedişlerin vergi, SGK primi vb tutarlar düşölerek eksik ödenmesi durumunda şirketler bu tutarları alacaklı kurumlara zamanında ödeyememekte, bu nedenle söz konusu borçlara gecikme zammı işlemektedir. Bu borçlar ve gecikme zamları nihayetinde belediye tarafından ödenecek, bu nedenle belediye bütçesine fazladan külfet getirecektir.

Yapılan incelemede, Siirt Belediyesi Personel AŞ'nin kayıtlarında 31.12.2024 tarihi itibarıyla 33.495.006,31 TL SGK prim borcunun bulunduğı, 2024 yılı içerisinde de 6.225.113,16 TL gecikme zammı ödendiğı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguya iştirak edildiğı ve İdarece şirkete yapılacak hakediş ödemeleriyle ilgili nakit planlamasının yapıldığı, SGK prim tutarlarının gecikmeye mahal vermeyecek şekilde tam ve zamanında ödenmesini için gerekli işlemlerin gerçekleştirileceğı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Şirketin SGK gecikme zammı ödemesinin önüne geçilmesi amacıyla

personel çalıştırılmasına ilişkin olarak hakediş bedellerinin zamanında ve eksiksiz ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 22: İl Sınırları İçinde Katı Atıkların Bertarafı veya Geri Kazanımına Yönelik Olarak Kurulan Yerel Yönetimler Katı Atık Yönetimi Birliğinin Faaliyete Geçmemesi

Siirt İli Yerel Yönetimler Katı Atık Yönetimi Birliğinin kurulmasına ve atıkların geri kazanımı veya bertaraf edilmesine yönelik tesisinin bulunmasına rağmen, Birliğin faaliyete geçmediği ve İl genelinde katı atıkların bertarafı ve geri kazanımına yönelik eksikliklerin bulunduğu görülmüştür.

Atık Yönetimi Yönetmeliği'nin amacı, atıkların oluşumundan bertarafına kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeden yönetiminin sağlanmasına, atık oluşumunun azaltılması, atıkların yeniden kullanımı, geri dönüşümü, geri kazanımı gibi yollar ile doğal kaynak kullanımının azaltılması ve atık yönetiminin sağlanmasına, çevre ve insan sağlığı açısından belirli ölçütlere, temel şart ve özelliklere sahip, bu Yönetmelik kapsamındaki ürünlerin üretimi ile piyasa gözetimi ve denetimine ilişkin genel usul ve esasların belirlenmesidir.

Aynı Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesine göre, atık üreticisi veya fiilen elinde bulunduran gerçek veya tüzel kişi tarafından çevreye atılan veya bırakılan ya da atılması zorunlu olan herhangi bir madde veya materyal olarak, belediye atıkları ise, yönetiminden belediyenin sorumlu olduğu, evlerden kaynaklanan ya da içerik veya yapısal olarak benzer olan ticari, endüstriyel ve kurumsal atıklar olarak tanımlanmıştır. Tanımlardan da görüleceği üzere atık kavramı çok geniş bir alanı ifade etmekte olup, sürdürülebilir çevre yönetimi açısından atık oluşumunun azaltılması, atıkların ekonomiye geri kazandırılması, çevre ve insan sağlığı açısından ortaya çıkabilecek zararların ortadan kaldırılması için bu alana rehberlik eden kurum ve kuruluşlardan başlamak üzere tüm taraflara önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir.

Atık yönetimi konusunda görev ve sorumluluğu bulunan kurumlardan biri de belediyeler olup, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinin ilk fıkrasında çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık hizmetlerinin yapılması ya da yaptırılması belediyelerin görevleri arasında sayılmıştır. Aynı Kanun'un "Belediyenin yetki ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin (g) bendinde ise katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve

depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak hükmüne yer verilmiştir.

Atık Yönetimi Yönetmeliği'nin "Belediyelerin görev ve sorumlulukları" başlıklı 8'inci maddesinde belediyeler, sorumlulukları çerçevesinde atık işleme tesislerini kurmak/kurdurmakla, işletmek/işlettirmekle, ilgili tesislere çevre lisansı almak/aldırmakla, atıkların yönetimi kapsamında, bu Yönetmelikle sorumluluk verilen taraflarla birlikte bilinçlendirme ve eğitim faaliyetleri yapmak veya katkıda bulunmakla, atık yönetimi ile görevli personelin periyodik olarak eğitimini sağlamakla, sağlık kontrolünden geçirmekle, mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması ve organizasyonunun yapılması ile gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapmakla ve diğer koruyucu, önleyici tedbirleri almakla, yönetiminden sorumlu olduğu atıkların taşınmasında kullandıkları araçların kaydını tutmakla, araç takip sistemi kurmakla ve talep edilmesi halinde kayıtları Bakanlığa ve il müdürlüğüne sunmakla yükümlü tutulmuşlardır.

Belirtilen Yönetmelik'in "Genel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinin içerisinde belediye atıkları ile ilgili temel prensipler açıklanmıştır.

Anılan Yönetmelik'te atık işleme tesislerinin yükümlülükleri ise 10'uncu maddede sıralanmaktadır.

Yapılan incelemede, İl sınırları içinde bulunan belediyelerle birlikte Yerel Yönetimler Katı Atık Yönetimi Birliğinin kurulduğu, İdare tarafından katı atıkların bertaraf edilmesi ve ekonomiye kazandırılması amacıyla entegre atık yönetim sistemi tesislerinin yapımı ve işletilmesi ihalesinin yapıldığı ve tesisin 01.05.2020 tarihinde işletmeye alındığı, ancak Birliğinin faaliyete geçememesi nedeniyle İl genelindeki katı atıkların bir kısmının bertaraf edilemediği, katı atıkların çevre ve insan sağlığı açısından uygun olmayan yerlerde toplandığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulguya iştirak edildiği ve İlgili müdürlüklere resmi yazı ile bilgilendirme yapıldığı, bundan sonraki süreçte söz konusu birliğin etkin şekilde faaliyete geçirilmesi ve çevre mevzuatına uygun şekilde atıkların bertarafı ve geri kazanımının sağlanması için gerekli takip ve koordinasyonun sağlanacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Yerel Yönetimler Katı Atık Yönetimi Birliğinin aktif hale getirilerek İl sınırları dahilindeki bütün belediyelerin katı atıklarının geri kazanımı sağlanmalıdır.

BULGU 23: Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Kapsamında İstihdam Edilen Bazı İşçilerin Belediyenin Diğer Şirketinde Çalıştırılması

İdarenin, personel çalıştırmasına dayalı hizmet alımlarını Siirt Belediyesi Personel AŞ'den doğrudan hizmet alımı suretiyle gerçekleştirdiği ve bu kapsamdaki işçilerin bir kısmının sermayesinin tamamına sahip olduğu Siirt Belediyesi Turizm Gayrimenkul Enerji Üretimi Sanayi ve Ticaret AŞ bünyesinde görev yaptığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde; belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları şirketlerin; mahalli idare ve şirket bütçesinden, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapamayacakları ve buna imkân sağlayan diğer mevzuat hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmiştir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 20'nci maddesinin birinci fıkrasında; belediyeler ile bağlı kuruluşlarının personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini; doğrudan hizmet alımı suretiyle, birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceği ifade edilmiştir.

Ek 20'nci maddenin uygulanmasına ilişkin olarak çıkarılan “İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Karar'ın” 3'üncü maddesinde, şirket tanımı yapılmış, 6'ncı maddesinde ise; bu şirketlerden, aynı belediye veya bağlı kuruluşları tarafından da doğrudan hizmet alımı yapılmasının mümkün olduğu düzenlenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesinde, Belediye meclisinin görev ve yetkileri içinde, bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek yer almakta olup, “Belediyenin giderleri başlıklı” 60'ıncı maddesinde, Belediyenin giderleri arasında, Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve katıldığı birliklerle ilgili ortaklık payı ve üyelik aidatı giderleri sayılmıştır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden, belediyelerin şirketler için giderlerinin

ortaklık payı ile sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Siirt Belediyesi şirketi olan Siirt Belediyesi Turizm Gayrimenkul Enerji Üretimi Sanayi ve Ticaret AŞ'nin personel giderlerinin belediye bütçesinden ödenmesi imkânı bulunmamaktadır.

Yapılan incelemede, İdare tarafından doğrudan hizmet alımı suretiyle Personel şirketi üzerinden çalıştırılan 105 çalışanın bütün mali yükümlülüklerinin İdare tarafından karşılanarak Siirt Belediyesi Turizm Gayrimenkul Enerji Üretimi Sanayi ve Ticaret AŞ'de çalıştırıldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla İdarenin Şirkette çalışan personelin bütün maliyetlerini yüklenmesi nedeniyle, hem İdarenin personel harcamaları olduğundan fazla gerçekleşmekte, hem de iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermesi gereken Şirketin mali sonuçları gerçeği yansıtmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında, bulguya iştirak edildiği ve ilgili müdürlüğe ve belediyeye ait şirketlere gerekli işlemlerin yapılması için resmi yazı ile bilgi verildiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Belediyenin maliyetini karşıladığı işçilerin Siirt Belediyesi Turizm Gayrimenkul Enerji Üretimi Sanayi ve Ticaret AŞ'de çalıştırılması uygulamasına son verilmesi gerekmektedir.

BULGU 24: Bütçe Emanetlerinin Ödenmesinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması

Bütçe emanetleri hesabından yapılan ödemelerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar" başlıklı 34'üncü maddesinde kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderlerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödeneceği, ancak sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verileceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanun'un "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde de muhasebe yetkililerinin bütçe emanetlerinin muhasebe kaydına alınma sırasına göre ödenmesinden sorumlu olduğu hususu düzenlenmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin, 320 Bütçe emanetleri hesabına

ilişkin işlemlerin düzenlendiği 249’uncu maddesinde ise bütçe emanetlerine alınan tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödeneceği belirtilmiştir.

Açıklanan mevzuat hükümlerine göre kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde, ödenemeyen tutarların 320 Bütçe emanetleri hesabına kaydedileceği, bu hesaba alınan tutarların ise muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede bütçe giderlerinin gerçekleşmesi sırasında nakit yetersizliğinden dolayı 320 Bütçe emanetleri hesabına kaydedilen tutarların, bu hesaba alınma sırasına göre ödenmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususa iştirak edildiği, Belediyenin dönemsel nakit yetersizliklerinden kaynaklı olarak emanet hesaplarının yoğun biçimde kullanıldığı, bu süreçte bazı ödemelerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmediği, bundan sonraki süreçte 320 Bütçe emanetleri hesabında yer alan tutarların ödeme sürecinin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına (yevmiye sıralaması) göre yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak 320 Bütçe emanetleri hesabına kaydedilen tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 25: Taşınmazların Cins Tashihi İşlemlerinin Yapılmamış Olması Nedeniyle Mevcut Kullanım Şekli ve Tapu Kayıtlarının Uyumlu Olmaması

İdare adına kayıtlı taşınmazlardan bazılarının cins tashihi işlemlerinin yapılmaması nedeniyle mevcut kullanım şekli ve tapu kayıtlarının uyumlu olmadığı tespit edilmiştir.

02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinin (b) fıkrasında cins tashihi “Binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi” olarak tanımlanmıştır.

Yönetmelik’in “Cins Tashihlerinin Yapılması” başlıklı 10’uncu maddesinde, Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazların mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacağı ve kamu idarelerine ait taşınmazların cins tashihi için gerekli işlemleri yapacakları,

Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından da bu yükümlülüğün kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye ait olduğu, ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin mali yükümlülüklerin kullanıcılar tarafından karşılanacağı,

İfade edilmiştir.

Yapılan incelemede, tapuda idare adına kayıtlı olan arsa ve tarlalar üzerinden örneklem suretiyle seçilen taşınmazlardan cinsi arsa veya tarla olan bazı taşınmazların mevcut kullanım şekli ve tapu kayıtlarının uyumlu olmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulguya iştirak edildiği ve İdare envanterine kayıtlı tüm taşınmazların cins değişikliği açısından kontrol edilmesi için ilgili birimlere yazı yazıldığı ve uyumsuzlukların giderilmesi sürecinin başlatıldığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin envanterine kayıtlı tüm taşınmazların cins değişikliği açısından kontrol edilmesi ve ihtiyaç olanlarla ilgili işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 26: Kişilerden Alacakların Mevzuata Uygun Olarak Takip ve Tahsilinin Yapılmaması

Belediyenin faaliyet ve kurum alacakları dışında kalan diğer alacaklarını izlemek için kullandığı 140 Kişilerden alacaklar hesabında yıllar itibarıyla devreden tutarların bulunduğu, bu alacakların takip ve tahsiline yönelik düzenli işlemlerin yeterli düzeyde yapılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 110'uncu maddesinde 140 Kişilerden alacaklar hesabına ilişkin işlemler ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Madde hükmünde, bu hesapta takip edilmesi gereken alacakların mahiyeti sayılmakla birlikte ilgili hesapta kayıtlı alacaklardan kanunlarında tahsil şekli hakkında özel hükümler bulunanların bu hükümlere göre, diğer alacakların ise Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre takip ve tahsil edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olacağı ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda bulundukları

belirtilmiştir.

Yine 5018 sayılı Kanun'un "Gelirlerin toplanması sorumluluğu" başlıklı 38'inci maddesinde kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanların, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumlu olduğu açıkça belirtilmiştir. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Malî hizmetler birimi" başlıklı 60'ıncı maddesinde ise malî hizmetler birimi tarafından yürütülecek işler sayılmış ve ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmenin söz konusu birim tarafından yerine getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, 140 Kişilerden alacaklar hesabında yıllar itibarıyla devreden 343.456,70 TL alacağın bulunduğu, ancak alacakların tahsiline yönelik işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususa iştirak edildiği ve 140 Kişilerden Alacaklar hesabında yer alan tutarların tahsiline yönelik olarak 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde gerekli bildirimlerin yapılacağı ve alacakların takibi ve tahsil işlemlerinin mevzuata uygun şekilde yürütüleceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak kişilerden alacaklar hesabının sağlıklı ve etkili bir biçimde takibinin yapılması için mevzuatın öngördüğü usullerin idare tarafından uygulanması gerekmektedir.

BULGU 27: Minibüs, Servis ve Ticari Plaka Hatlarının Süresiz Olarak Verilmesi

Ticari taksi, servis ve dolmuş plakalarının süresiz olarak, plaka satışı şeklinde verildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (p) fıkrasında; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek belediyelerin yetkileri arasında sayılmıştır.

Yukarıda yer verilen kanun hükmüne göre belediyeler, servis araçları ile taksi sayılarını

belirleme ve bu taşıtların faaliyet gösterecekleri durakları tespit etme, işletme, işlettirme veya kiraya verme konusunda yetkilidir.

İdarelerin sahip oldukları bu yetkiyi işlettirme veya kiraya verme yöntemi ile üçüncü şahıslara gördürmesi halinde, 2886 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı açıktır. Zira 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun, 1’inci maddesine göre; belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun’da yazılı hükümlere göre yürütüleceği ifade edilmiştir.

Mezkûr Kanun’un “Kiralarda sözleşme süresi” başlıklı 64’üncü maddesinde ise, kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresinin, on yıldan çok olamayacağı, İl özel idareleri belediyeler için ise kendi özel kanunlarının uygulanacağı belirtilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’na göre taksi ve servis hizmetine ilişkin haklar, Belediyeye aittir. Belediyeye ait olan bu hakkın, Kanun çerçevesinde ihale yoluyla rekabete uygun bir şekilde ve saydamlığı sağlayarak sürenin belirli olması gibi hususları da içerecek şekilde “kiralama” ile kullandırılması gerekmektedir. Belediye meclisince bu yönde alınan karara uygun olarak ve bu kararda verilen yetkiye dayanılarak, ihale işlemleri ile ilgili olarak Belediye Encümenince de kiralamaya ilişkin kararlar alınmasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

İdarenin toplu ulaşım hizmetlerine ilişkin işlemlerinin incelenmesinde; 124 adet taksi plakası, 174 adet dolmuş plakası ve 156 adet servis plakası için 2886 sayılı Kanun hükümlerine göre ihale yapıldığı, ancak, yapılan ihalenin işlettirme veya kiraya verme şeklinde değil satış şeklinde gerçekleştirildiği görülmüştür.

Daha önce de belirtildiği üzere, servis ve taksi sayılarını belirleme, tarifelerini zaman ve güzergâhlarını belirleme, durak yerleri ile araç park yerlerini tespit etme ve işletme, işlettirme ve kiraya verme yetkisi belediyeye aittir. Belediyeye ait olan bu hakkın süresiz olarak üçüncü şahıslara verilmesi, söz konusu plakaları satın alanlar için süresi belirsiz bir kazanç haline dönüştürmektedir. Bu uygulama ise mevzuata uyarlı olmadığı gibi kamu menfaati ile de bağdaşmamaktadır.

Danıştay 13. Dairesi'nin Esas No: 2015/985, Karar No: 2015/3164 ve aynı Dairenin Esas No: 2014/384, 2014/ 1950 No.lu Kararlarında, belediyelerin yürütmekle görevli ve yetkili oldukları toplu taşıma hizmetini;

- Bizzat yapmak yerine imtiyaz suretiyle devrine karar verilmesi için Danıştayın görüşü ve İçişleri Bakanlığının onayının alınmasının ön koşul olduğu,
- Kiralama yolunu seçmesi hâlinde ise hem taşınır hem taşınmazlar için kira süresinin 10 yıllla sınırlı olduğu,
- Ruhsat vermek suretiyle yerine getirilmesi usulünde ise ruhsat verilecek sürenin, tespit edilen muhammen bedelin yıllık mı yoksa ruhsat verilen süre için mi öngörüldüğünün, yıllık olarak tespit edilmiş ise her yıla ilişkin artış oranının nasıl belirleneceğinin vb. hususların açık bir şekilde ortaya konulması gerektiği,
- Yukarıda usullere gördürülecek hizmetlere ilişkin ihalelerin 2886 Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılması gerektiği, yönünde hükümler verilmiştir.

Aynı Dairenin Esas No:2014/1735, 2014/2859 No.lu Kararında; ... davacı kooperatifin il trafik komisyonu kararları ile kazanılmış haklarının bulunduğu iddiasına yönelik olarak, toplu taşıma hatlarını işletme ve işletirme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz hakkı bedeli veya kira ücreti ödmeden, il trafik komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturacağı iddiasıyla toplu taşıma hatlarının bedelsiz kullanımının söz konusu olamayacağı gerekçesiyle, ilk derece mahkemesi tarafından davanın reddine karar verilmiştir.

Danıştay'ın bu kararı ve bu yöndeki diğer kararları; toplu ulaşım haklarının ihale süreçlerine ve yukarıda belirtilen usullere uyulmaksızın devrinin mümkün olmayacağını ve bu usullere tabi olmaksızın elde edilen hakların da kazanılmış hak olarak değerlendirilemeyeceğini ortaya koymaktadır.

4.5.2021 tarih ve 31474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 07.04.2021 tarihli ve 2018/20720 başvuru numaralı Kararında; ihalesiz olarak verilen yolcu taşıma imtiyazının iptal edilerek söz konusu işin ihale ile verilmesi gerektiği konusunda herhangi bir tereddüt bulunmadığı, bununla birlikte idarenin iyi yönetim ilkelerine uygun olarak hat sahiplerini karar almadan önce objektif koşullar konusunda bilgilendirerek yeni oluşacak duruma kendilerini hazırlayabilecekleri imkan sunması, gerekirse makul olarak değerlendirilebilecek bir süre öngörülerek bir geçiş dönemi sağlanması, böylelikle yapılacak hukuki müdahale sonrasında bütün külfetin hat sahiplerinin üzerine kalmamasına azami gayret gösterilmesi gerektiği belirtilmiştir

Yukarıda belirtilen yüksek yargı kararları ışığında, belediyenin görevine giren bir

hizmetin süresiz olarak üçüncü kişilere bir hak olarak verilmek suretiyle gördürülebilmesi ile mevzuata aykırı olarak tesis edilen ve belirtilen nitelikteki işlemlerin ilgililer yönünden kazanılmış hak doğurması mümkün gözükmemektedir.

Kamu idaresi cevabında, İlgili müdürlüklere bilgilendirme yapıldığı ve bulgu konusu husus doğrultusunda işlem tesis edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin taksi ve servis hizmetlerinde sahip olduğu bu imtiyazı/hakkı, taksi, dolmuş ve servis plakalarının hakkın kullanımına ilişkin süreyi de içerecek şekilde kiraya vererek kullandırması gerekmektedir.

BULGU 28: İdare Şirketi Siirt Belediyesi Personel AŞ'nin Ödenmiş Sermayesinin Tamamlanmaması

İdarenin sermayesinin tamamına sahip olduğu Siirt Belediyesi Personel AŞ'nin ödenmiş sermayesinin tamamlanmadığı görülmüştür.

Siirt Belediyesi Personel AŞ 30.03.2018 tarihinde 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) hükümlerine uygun olarak Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğünün 30.03.2018 tarih ve 63 sayılı oluru ile ana sözleşme tasdiki ile kurulmuştur.

Bilindiği üzere, ticaret şirketleri, kurucu ortakların şirkete koymayı taahhüt ettikleri sermaye ile kurulmakta olup; söz konusu husus, ticaret şirketlerinin kurulması için asli bir unsurdur. Ortakların şirkete getirmeyi taahhüt ettiği sermayeyi eksiksiz ve zamanında ifa etmesi ise mali açıdan en önemli görevidir. Bu kapsamda, şirketler sermayesi olmadan kurulamayacağı ve şirketin faaliyetlerine devamının da yeterli sermaye ile mümkün olmaması sebebiyle anonim şirketler açısından asli bir unsur olan sermaye taahhüdünü, kanun koyucu sıkı kurallara bağlamıştır.

6102 sayılı TTK'da anonim şirketlerin asgari kuruluş sermayesi belirtilmiş olup anonim şirketlerde, nakden taahhüt edilen payların en az yüzde 25'inin tescilden önce, kalan kısmının ise şirketin tescilini izleyen 24 ay içinde ödenmesi gerektiği düzenlenmiştir. İlgili kanun kapsamında belirtilen sürede ödenmeyen sermaye taahhüdü açısından da temerrüt faizi, ortağın şirketten ıskatı ve ihracı, sözleşme cezası ödeme zorunluluğu, şirketin uğramış olduğu zararın ortaktan tazmini ve ortak hakkında dava açılması gibi yaptırımlar düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, Siirt Belediyesi Personel AŞ'nin ana sözleşmesinde sermayesinin 100.000,00 TL olduğu, 25.000,00 TL'nin tescilden önce ödendiği, kalan payın ise genel kurulun

alacağı karara göre 24 ay içinde ödeneceği belirtilmesine rağmen sermayenin henüz tamamlanmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususa iştirak edildiği ve Siirt Belediyesi Personel AŞ'ye taahhüt edilen sermaye payının tamamının en kısa sürede ödenmesi yönünde gerekli işlemlerin başlatıldığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Siirt Belediyesi Personel AŞ'ye taahhüt edilen sermaye payının belediye tarafından tamamlanması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Sosyal Denge Sözleşmesine Sözleşme Konusu Dışında Hükümler Konulması	2019	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus yerine getirilmediğinden tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Bilgisayar Yazılımları İçin Amortisman Ayrılmaması	2019	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus yerine getirilmediğinden tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
İşçilere Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması	2019	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus yerine getirilmediğinden tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Tahsil Edilmeyen Alacakların Tahakkuk İşlemlerinin Muhasebeleştirilmemesi Nedeniyle Belediye Alacaklarının Eksik Gösterilmesi	2019	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu husus yerine getirilmediğinden tekrar bulgu konusu yapılmıştır.